

Arbetssterapeuten

Tidskrift för Sveriges arbetsterapeuter

6.15

Trots läkarnas prognos
efter ridolyckan

Josefine Axefall
har lärt sig gå
igen – två gånger

TEMA

Fullmäktige

Kandidaterna • Propositionerna • Motionerna

FSASTUD
Styrkan med
distanstudier sid 32

IDA KÅHLIN
Hon vill bli
förbundets nya
ordförande sid 14

*råd vid
konflikter
på jobbet*

Vad kan vara bättre än en lösning som ger ökad livskvalitet?

Jo, TRE lösningar för ökad livskvalitet! I ditt arbete bidrar du till fortsatt självständighet utifrån individens förutsättningar, önskemål och behov. Vi hjälper gärna till.

TENA Tvätthandske

TENA Tvätthandske är ett praktiskt och bekvämt alternativ till traditionell tvätt med tvål och vatten. Den är förfuktad med sköljfri rengöringslotion och ger en mjuk och vårdande rengöring av hela kroppen. Handsken förenklar möjligheten för brukaren att själv fortsätta sköta sin hygien eller hjälpa till, vilket ökar självkänslan och värdigheten.

TENA Schampomössa

TENA Schampomössa är allt du behöver för en vårdande och avkopplande hårtvätt när normal hårtvätt är besvärlig. Mössan, som är förfuktad med sköljfritt schampo och balsam, är ett enkelt och smidigt alternativ till schampo, balsam och vatten.

Handla TENA Schampomössa och Tvätthandske smidigt i tenabutiken.se

TENA Flex

TENA Flex med elastiskt höftbälte är ett idealiskt inkontinensskydd för vårdtagare som behöver hjälp vid byte. Bästa komfort och läckageskydd främjar god hälsa, nattsömn och livskvalitet. Dessutom är TENA Flex utformad på ett sätt som förenklar toalettassistent och byte, samt möjliggör en mer naturlig och ergonomisk arbetsställning.

Arbetsterapeuten #6.15

”Under min forskning har det hänt mycket med mitt eget sätt att tänka”

s 28

5 **Ordföranden**
Allt kan bli bättre

6 **Nyheter**

8 **Porträttet**
Josefine Axefall
har viljestyrka

13 **Tema: Fullmäktige**
Ida Kåhlin vill ta täten

”Folk måste kunna
må bra på jobbet”

”Min styrka är
professionsfrågor”

Ny vision, nya
strategier, nytt namn
Kretsarnas motioner

22 **Nya böcker**

24 **Ledarskap**
Med teamet som drivkraft

26 **Mitt jobb**
Eva Hörberg
stöttar nyanlända

28 **Forskning**
”Bortom den
äldre invandraren”

Koll på arbetsplats- konflikter

s 34

31 **Nya avhandlingar**

32 **FSAstud**
Styrkelyft och arbetsterapi

36 **Förbundsnytt**

KATJA
ALEXANDERSON
Chefredaktör

I november väljer du riktningen

Motioner. Propositioner. Någon däremot? Mötesordförande. Protokoll. Handlingar. Föredragande. Votering. Justeringspersoner. Demokrati är mycket formalia som kan verka krånglig, men utan den är det svårt att fatta beslut på ett rättssäkert sätt – oavsett om det handlar om landets framtid eller en medlemsorganisations inriktning.

I november är det dags för **fullmäktige** för Förbundet Sveriges Arbetsterapeuter. Och i år står många stora framtidsfrågor på agendan. Delegaterna ska fatta beslut om ny styrelse, ny vision, nya strategier och om förbundet ska byta namn – och i så fall till vad. Det finns två förslag: Styrelsen föreslår Sveriges Arbetsterapeuter, men Örebrokretsen har motionerat om att förbundet i stället borde heta Arbetsterapeuterna. Vilket det blir bestämmer fullmäktige. I det här numret presenterar vi även valberedningens förslag till ny styrelse. **Ida Kåhlin** som kandiderar till ordförandeposten berättar hur hon ser på förbundets framtid och vilka utmaningar som står för dörren. Du får också möta **Anna Ström** och **Karolina Behrnsten** som är föreslagna som 1:e respektive 2:e vice ordförande. Sedan presenterar vi förstås också styrelsens propositioner med fokus på det stora arbete som gjorts för att hitta nya visioner och strategier inför framtiden. Du kan också läsa om kretsarnas motioner om bland annat utökade möjligheter till nätverkande, reducerad avgift vid föräldraledighet och regionanställda ombud. Läs och se vad du tycker – än finns det tid för att påverka dina fullmäktigerepresentanter.

Det här numret innehåller annan spännande läsning också. Vi har träffat **Josefine Axefall** som har lärt sig gå tre gånger – först som barn och sedan i sviterna av en ridolycka. Och det går inte annat än att beundra viljestyrkan som fick henne att kämpa vidare för gångförmåga trots att läkarna sagt att hon aldrig skulle få tillbaka känseln och rörligheten i benen.

Vi lyfter också **Qarin Loods** forskning om vikten av ett personcentrerat förhållningssätt i mötet med äldre personer som invandrat till Sverige. Och så får du nyheter, boktips och matnyttiga råd om hur man hanterar konflikter på jobbet, med mera.

ARBETSTERAPEUTEN

Utges av Förbundet Sveriges
Arbetsterapeuter (FSA)
Box 760, 131 24 Nacka
Växel och medlemsjour: 08 466 24 40
www.fsa.se, kansli@fsa.se

Ansvarig utgivare: Lena Haglund
lena.haglund@fsa.se,
0733 66 24 52

Chefredaktör: Katja Alexanderson
katja.alexanderson@fsa.se
08 466 24 98

Fotograf omslag: Alexander Mahmoud

Layout: Gelinda Jonasson
gelinda.jonasson@fsa.se, 08 466 24 19

Korrektur: Jane Bergstedt

Grafisk form: Graffoto AB

Tryck: Exakta Printing

TS-kontrollerad upplaga: 10 600

ISSN: 0345-0988

Annonser: Lars-Göran Fransson
larsgoran.fransson@swipnet.se
08 640 12 20

Handbok
Webbutbildning
Anhörigskrift
Mobilapp

NOLLVISION

Ett utbildningspaket för en demensvård utan tvång och begränsningar

Svenskt Demenscentrum
demenscentrum.se/Nollvision

SVÅRT ATT VARVA NER?

KOM TILL RO MED KEDJETÄCKET®

UNIK 2 i 1 FUNKTION

Kedjetäcket® är ett tyngdtäcke som är unikt på marknaden med sin 2 i 1-funktion. Kedjetäckets® två sidor, den vadderade sidan och kedjesidan, ger dig möjlighet att välja extra taktill stimulans eller ej. Tyngden i täcket gör att det formar sig perfekt efter kroppens konturer och det är gjort för att vara så svalt som möjligt.

 VADDERAD SIDA/KEDJESIDA
 SVALT
 OMSLUTANDE

Somnas dagprodukter Kedjefilt, Kedjeväst, Somnakragen och HD-täcket har samma goda egenskaper som Kedjetäcket®.

www.somna.eu | 031 - 301 17 20 | kundtjanst@somna.eu

Kontakta oss gärna om ni vill boka en kostnadsfri visning/utbildning på er arbetsplats!

LIVSVIKTIGA HJÄLPMEDEL FÖR LIVSVIKTIGA MÄNNISKOR!

Protac Bolltäcke™ – bäddar för bättre och djupare sömn
Protac MyFit Bollväst® – ger ro och energi dagtid
Protac Bolldyna® – ger ro i sittande och ökat koncentration
Protac Kneed Me® – ger möjlighet till återhämtning

Varför Bollar?

Bollarna rörliga punktvisa tryck mot kroppen ger hjärnan påfyllning av information om individens kroppsuppfattning. Detta ger en tydlig avgränsning av kroppen och skapar en lugn, trygg och samlad känsla.

Önskar ni en visning/utbildning kontakta oss på komikapp.se

GÖR MORGONDAGEN MENINGSFULL

komikapp.se
Stormhallsvägen 4, Varberg
Telefon: 0340-66 68 70

SÖKES

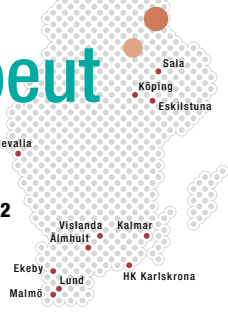
"Vårt mål är att du ska finna balans i livet."

Arbetsterapeut

Ekeby vårdcentral
Kontakta verksamhetschef
Isak Lindstedt tel: **042-406 09 22**
Storgatan 46, 267 76 Ekeby

Älmhults vårdcentral
Kontakta rehabiliteringskoordinator
Ing-Marie Johansson, tel **0476-65 08 60**
Kungsgatan 14, 343 32 Älmhult

Läs mer och sök tjänsten på www.achima.se/jobb

achima care
www.achima.se

– vårdvalet i din vardag

Det borde vara en naturlig arbetsuppgift att ständigt arbeta med förbättringar. Under utbildningstiden lär sig studenten olika metoder för att utvärdera sitt arbete och skaffa sig nya aktuella kunskaper. Tyvärr ser vi i dag att många nyexaminerade arbetsterapeuter möter en arbetsplats där förbättringsarbete inte alltid är en naturlig del i arbetet.

Allt kan bli bättre

Arbetsterapeuter kan bidra i förbättringsarbetet. En omfattande kunskapsproduktion pågår både inom arbetsterapi och inom närliggande kunskapsfält, den behöver arbetsterapeuter ha vetskap om.

Ska vi kunna erbjuda de personer som efterfrågar våra kompetenser en säker och bra insats måste vi också ha möjlighet att hålla oss ajour med kunskapsutvecklingen och ha utrymme i vårt dagliga arbete att reflektera, följa upp och granska.

Det borde vara en naturlig arbetsuppgift att ständigt arbeta med förbättringar. Under utbildningstiden lär sig studenten olika metoder för att utvärdera sitt arbete och skaffa sig nya aktuella kunskaper. Tyvärr ser vi i dag att många nyexaminerade arbetsterapeuter möter en arbetsplats där förbättringsarbete inte alltid är en naturlig del i arbetet. Arbetsterapeuter som redan är yrkesverksamma på arbetsplatsen har sedan länge noterat detta. Det ger inga bra vibbar för nya att träda fram och komma med förändringsförslag eller ens försöka.

Att reflektera i vardagens arbete innebär att man funderar över vad man gör och varför man gör det och om man gör det på bästa sätt. Det handlar om att hitta bästa möjliga insats oavsett om man arbetar på individnivå för att stödja en person att få vardagen att fungera eller med frågor på samhällsnivå som exempelvis bostadsplanering. Förbättringsarbete förutsätter att man har tillgång till den kunskapsproduktion som sker och att man ges tid till reflektion.

Forskningsbaserad kunskap är ofta problemorienterad medan den praktikerorienterade kunskapen är mer lösningsorienterad. Båda perspektiven ställer

krav på reflektion hos den yrkesverksamma arbetsterapeuten.

Det ska naturligtvis också finnas organisatoriska förutsättningar för införande av ny kunskap. Faktorer som ledarskap, arbetsklimat, delaktighet på arbetet och arbetsbelastning är alla exempel på omständigheter som påverkar möjligheter till införande av ny kunskap.

Förbättringsarbete är inte bara en resursfråga, det är också en attitydfråga hos personalen, inte minst hos ledningen. Om inte chefen tydligt visar att förbättringsarbete uppskattas, att man ger tid till det och att man följer medarbetarnas ansträngningar, är risken stor att man väljer bort det. Detta kan snabbt leda till att enbart gamla invanda mönster upprepas för att möta behoven. Det är viktigt att vi påvisar att dagens och framtidens insatser från arbetsterapeuter ska och måste ha sin grund i både vetenskap och beprövad erfarenhet. Arbetsterapeuter kan – om vi ges möjlighet – bidra i ett reellt förbättringsarbete.

LENA HAGLUND
Ordförande, FSA

Magstöd på nätet

Uppblåst, förstoppad, diarré, smärtor. Många svenskar lider av känslig tarm, IBS. Men det finns behandlingar som kan hjälpa. På vetenskaphalsa.se har Lunds universitet samlat artiklar om forskning med magen i fokus. Här kan du också se filmade föreläsningar i ämnet.

Hjärnskadeforum 2016

Den 15 januari är det dags för en heldag om hjärnskaderehabilitering i Sverige. Under dagen, som hålls i ABF-huset i Stockholm, presenterar forskare och kliniker nuläget för rehabiliteringen av personer med traumatisk

hjärnskada. Bakom konferensen står Hjärnskadeförbundet Hjärnkraft och Personskadeförbundet RTP, med stöd av Arvsfonden. Mejla intresseanmälan till marie-jeanette@hjärnkraft.se för att vara säker på att du får programmet.

FOTO: COLOURBOX

Kerstin Tham ny rektor för Malmö högskola

Ett spännande uppdrag och karriärmässigt helt rätt, säger Kerstin Tham, 59 år, professor i arbetsterapi och nu nyutnämnd rektor i Malmö. Uppdraget sträcker sig till den 31 juli 2021.

Snart går flyttlasset från Stockholm till Malmö. Den 1 november tillträder Kerstin Tham, som första kvinna på posten, som rektor för Malmö högskola, den största av högskolorna med 15 år på nacken.

– Jag vill gärna bo och känna mig delaktig i livet i staden. Det är en spännande miljö, en region där utvecklingen går snabbt. Hon har en bra bakgrund för

jobbet, kommer närmast från tjänsten som prorektor för

”Arbetet som arbetsterapeut är en annan bra skola för chefsjobb.”

Karolinska Institutet i Solna, och hon har haft flera ledarupp-

drag där sedan 2002.

– Arbetet som arbetsterapeut är en annan bra skola för chefsjobb. Vi är bra på att analysera och hitta lösningar på komplicerade problem tillsammans med andra. Dessutom tycker jag det är roligt med ledarskap.

Arbetsterapi läser man hos den stora grannen Lunds universitet. Men i Malmö finns också ett hälsotema med fokus på delaktighet och prevention, men även jämlikhet i hälsa, hälsa och migration, tandhälsa, e-hälsa och social innovation. 70 procent av studenterna tillhör första generationen invandrare som studerar på universitet och högskola.

– Det är frågor vi kan ta ledningen i, ta vara på de erfarenheter som finns här och hitta nya modeller. Min bakgrund från det forsknings-

FOTO: GUSTAV MÅRTENSSON/KI

– Jag flyttar till en spännande miljö, en region i stark utveckling.

starka KI kommer väl till pass. Jobbet är en spännande utmaning, Malmö högskola har ambitionen att bli universitet.

JANE BERGSTEDT

Riktlinjer för att minska psykisk ohälsa på jobbet

Nu har det kommit riktlinjer för att förebygga och hantera arbetsplatsrelaterad psykisk ohälsa. Målgruppen är främst företagshälsovården, men även arbetsgivare.

Företagshälsans riktlinjegrupp har tagit fram de evidensbaserade riktlinjerna. De utgår från företagshälsovårdens förutsättningar att arbeta för friska och hälso-

samma arbetsplatser, men kan även användas av arbetsgivare för att ställa krav på företagshälsovården.

I riktlinjerna finns handfasta råd och flödesscheman för hur

företagshälsovård och arbetsgivare kan förebygga och hantera psykisk ohälsa. Fokus ligger på jobbet, men även ett bredare livsperspektiv finns med. I riktlinjerna lyfts bland annat vikten av policyer och chefernas roll i arbetet för friskare arbetsplatser. Det finns även sammanställningar över tidiga

signaler på psykisk ohälsa, riskfaktorer och främjande faktorer samt stöd för hur företagshälsovården kan införa riktlinjerna i sitt arbete.

Arbetsmarknadens parter, däribland FSA, har varit med och tagit fram dokumentet. Du kan ladda ner riktlinjerna på fhvforskning.se, sök på till exempel ”psykisk ohälsa”. ¶

Goda framtidsutsikter

Färsk siffra från Arbetsförmedlingen visar att arbetslösheten bland arbetsterapeuter är mycket låg och dessutom har minskat de senaste åren. Antalet heltidssökande hos Arbetsförmedlingen var 63 personer i augusti 2015. Vid samma tidpunkt 2013 var antalet 114.

– Utvecklingen tyder på att det finns en ökad efterfrågan på våra medlemmars kompetens. Att studera till arbetsterapeut betyder att du har mycket goda möjligheter att få en anställning, i synnerhet om du är beredd att flytta från din studieort, säger Martin Östberg, utredare, FSA.

oktober är det WFOT World Occupational Therapy Day. Syftet är att uppmärksamma arbetsterapi på internationell nivå. WFOT tillhandahåller olika typer av material att använda under dagen, gå in på www.wfot.org.

Vetenskap så in i Norden

De nordiska arbetsterapeutförbunden träffades i slutet av augusti i Helsingfors för att diskutera hur forskningsresultat bäst ska komma ut till verksamheterna.

Numera är det en självklarhet att arbetsterapi ska vara kunskapsbaserad. Frågan är hur forskningsresultat ska omsättas till praktiken.

– Producera inte mera innehåll, hänvisa direkt till källan. Det rådet ger Tove Faber Frandsen, chef på Videncentret i Odense i Danmark, till representanter från de nordiska arbetsterapeutförbunden som träffades på Nordic Forum i Helsingfors i slutet av augusti.

För 21 år sedan grundades Scandinavian Journal of Occupational Therapy (SJOT) för att samla nya forskarrön och vetenskapliga artiklar. Webb- och tidsningsredaktörer samt ordförandena och vice ordförandena träffade SJOT-redaktörer för att se hur de olika förbunden gör och vad som kunde göras bättre.

Man har valt lite olika vägar. På lilla Island försöker man dela alla medlemmars forskning och artiklar på webben. Med över 170 disputerade arbetsterapeuter i Sverige är det i stort sett omöjligt, vi skriver i stället artiklar om intressant forskning här i med-

lemstidningen och förbundet bjuder vartannat år in till Arbets-terapiforum. På danska etf.dk finns en videnbank, kunskapsbank, om forskning.

– Det är spännande att vi på nordisk bas kan diskutera olika kommunikations- och mediealternativ för att stödja våra medlemmar att hålla sig uppdaterade med kunskapsutvecklingen. Vi måste förstå hur verktyg som Google och Wikipedia fungerar och hur vi som förbund kan agera på ett smart sätt, säger FSAs ordförande Lena Haglund.

Är det någon idé för Norden att skapa en gemensam databas med vetenskapliga artiklar? Eller ska man låta Google, Google scholar eller kollegerna göra sitt jobb och leta rätt på materialet?

– Om innehållet är bra kommer folk att hitta det, läsa det och dela det. Men det måste vara bekvämt, vi googlar inte

”Om innehållet är bra kommer folk att hitta det, läsa det och dela det.”

hur länge som helst, säger Tove Faber Frandsen.

Under seminariet i Helsingfors återkommer deltagarna flera gånger till liknande resonemang.

”Erbjud den rakaste vägen till materialet”, ”länka till originalartiklarna”, ”gör det synligt

och öppet”, ”berätta hur man prenumererar på artiklar från SJOT”, ”lär medlemmarna vad de ska söka efter.”

Många idéer kastas fram: videopresentationer av forskning, utbyte av artiklar mellan

förbundens tidskrifter, nya facebook-grupper och att alla borde göra som FSA och erbjuda en prenumeration på SJOT som en medlemsförmån. En viktig poäng är att vara ett filter mellan användaren och informationen, att inte spamma alla medlemmar med varje liten detalj. Och det är kanske den största utmaningen – att hitta ut med rätt information till rätt medlem.

– Alla våra medlemmar, på alla nivåer, ska få glänsa – det är det som gör våra förbund starkare, avslutar Danmarks ordförande Gunner Gamborg träffen.

PONTUS WIKHOLM

Ledningen för de danska, finländska, norska, svenska, färöiska och isländska arbetsterapeutförbunden träffades i Helsingfors för att diskutera hur man når ut med vetenskapliga texter.

FOTO: ANNA KEMPPÄINEN

Läkarna sa att hon aldrig mer skulle kunna röra sina ben efter ridolyckan. Men **Josefine Axefall** har lärt sig gå igen – inte bara en utan två gånger.

Text: Katja Alexanderson Foto: Alexander Mahmoud

Viljestyrka

Kan du vicka på tårna? Varje gång Josefine Axefalls pappa besöker sin dotter på Akademiska sjukhuset i Uppsala ställer han samma fråga. Varje gång blir svaret ja. Hon känner hur hon vickar, problemet är att tån inte rör sig. Två krossade och två spräckta ryggkotor är ett resultat av att hästen Kingen blev rädd i skogen utanför Fellingsbro i Bergslagen. När han slår bakut knakar det till i Josefines rygg, benen slutar fungera och hon glider av. Efter att ha släpats med en bit lossnar foten ur stigbygeln och hon tuppar av. När hon vaknar är känslan i benen borta. Den verkliga paniken kommer när hon inte kan hasa sig till mobilen några meter bort. Smärtan sätter stopp.

– Jag kan inte gå hem, jag kan inte ringa och ingen vet var jag är. Jag gallskriker rakt ut, men då får jag ingen luft. På något konstigt vis blir jag helt klartänt och tänker på hur jag ska andas och håller inne mitt skrik. Jag andas och ropar efter hjälp om vartannat.

Medan Josefine ligger i skogen har Kingen sprungit hem till stallet och där lägger en ridkompis märke till att tränset är trasigt. Ungefär en timme efter olyckan hittar de Josefine. Ambulansen kör till Örebro, för vidare färd till Uppsala.

– De vill skicka mig med helikopter, men jag vägrar eftersom jag är flygrädd. De borde inte ha gått med på det. Jag gallskrek vid varje gupp.

Resan till Uppsala tar normalt två timmar, nu tar den fyra. På slutet kör ambulansen i 10 kilometer i timmen och det har krävts 14 morfin-sprutor. Framme i Uppsala får hon den dystra

prognosen att känslan och rörligheten i benen aldrig kommer tillbaka. Rehabträningen inriktas i princip bara på överkroppen. Men Josefine minns att hon redan i skogen sa till sig själv att förlamningen skulle vara något tillfälligt. Därför ligger hon varje kväll i sin säng och vickar på tårna – och svarar ”ja” på pappas ständiga fråga.

”Jag tror att läkare inte vill inge hopp som inte går att uppfylla, men de kan döda drömmar också.”

Och plötsligt händer det, hon tycker att höger stortå rör på sig. En sjuksköterska får komma och kolla.

– Hela den natten låg jag och vickade på tårna, och på morgonen vaknade vänster stortå också. Vid varje skiftbyte kom varenda sjuksköterska, läkare och sjukgymnast och tittade på mig. Det var stor sensation.

Nu blev det fritt fram för benträning, som Josefine ville ha den. Hon tänkte ut en rörelse och en sjukgymnast gjorde den. Och bråttom var det, läkarna hade sagt att merparten av all läkning sker de två första månaderna – det hade gått en och en halv. Efter två veckor kan hon stå upp i tio sekunder, med hjälp av personal på båda sidor och en barr att stödja sig på. Hon står och blir bättre och bättre även om tvåmånadsgränsen kommer och går.

– Jag tror att läkare inte vill inge hopp som inte går att uppfylla, men de kan döda drömmar »

Josefine Axefall

Gör: Föreläser om motivation, målmedvetenhet och framförallt tron på sig själv. Kör standup.

Bor: I Sala med sonen Herman.

Intressen: Standup, teater, umgås med vänner, laga mat och baka.

Övrigt: Skriver på en bok. Blev Årets viktväktare 2014 efter att ha gått ner 53 kilo och tre rullstolsstorlekar.

Josefine Axefall var med om en ridolycka för 15 år sedan och fick prognosen av läkarna att känslan och rörligheten i benen aldrig skulle komma tillbaka. Med sin stora viljestyrka gav hon dem fel. Dock väljer hon att använda rullstolen för det mesta.

också. Hade jag inte kämpat skulle jag nog inte kunna ta några steg nu. Det är milsvid skillnad på vad läkarna trodde och vad jag faktiskt kan i dag.

Vikten av att vårdpersonal lyssnar på patienten har hon tänkt mycket på. Att det handlar om att se varje person och inte behandla alla med en viss skada på samma sätt. Men hon har tänkt att även patienter måste lyssna – och kanske åka helikopter fast de inte vill.

Olyckan skedde i oktober 2000, och i januari skrevs hon ut från sjukhuset fast besluten att komma tillbaka till sitt vanliga liv. Hon tar omedelbart upp sina studier till dokumentärfilmare. Det går så där, fullpumpad med mediciner sover hon sig igenom mycket av undervisningen under vårterminen. Men hon är där. Med intensiv träning blir hon bättre, men måste opereras för skolios eftersom ryggraden blivit sned.

– I dag väljer jag att använda rullstolen

99,9 procent av tiden. När jag väl kommer till ett ställe där det bara finns trappor eller höga kanter vill jag ha orken att kunna ställa mig upp och gå.

Det är rullstolen – tillsammans med den specialanpassade bilen och andra hjälpmedel – som gör att hon kan leva ett vanligt liv och göra det hon vill. Därför är hon tacksam över att det i mötet med arbetsterapeuter sällan har varit några problem att få de saker hon vill ha, bara hon kunnat argumentera för sin sak. Men hon önskar att det skulle gå snabbare att få tillgång till nya produkter och att reglerna borde vara likadana oavsett var i landet man bor.

– Men jag har inga anpassningar hemma, allt för att tvinga mig till att träna i vardagsmomenten för att bibehålla och förbättra min stå- och gåförmåga.

Tiden går och Josefine träffar en man, redan från starten pratar de barn. För att inte skada ett foster måste hon sluta med

sina mediciner. Men för att behålla sin gångförmåga krävs att hon tar baklofen som håller spasticiteten i schack. Det vill hon inte avstå från, lösningen blir en inopererad pump som levererar läkemedlet direkt in i ryggmärgskanalen. I februari 2010 föds Herman. Efter förlossningen kommer massor av nya problem: karpaltunnelsyndrom, ryggsmärtor, nya domningar. För att göra en lång vårdhistoria kort krävs det till sist en magnetröntgenundersökning. När Josefine tvingar ner ryggen i plant läge på den hårda bristen gör det överjävligt ont, när hon kommer ut ur maskinen är hon förlamad igen. Några lösa benbitar från en skadad kota har trängt in i ryggmärgen. Hon måste lära sig gå ännu en gång.

– Jag visste vad jag behövde göra, vad de förväntade sig av mig och vad jag kunde kräva. Men mentalt var det otroligt mycket jobbigare.

Herman var knappt två år så Josefine har bråttom hem och lämnar sjukhuset i sämre skick än hon borde. Vägen tillbaka blir tuff och även om hon i dag har fått tillbaka samma funktionsförmåga som efter ridolyckan betar sig kroppen annorlunda med nya smärtor och sensationer.

– Vissa dagar vill man bara strunta i, men det kan man inte när man har barn. Det är en enorm hjälp att ta sig igenom de värsta dagarna, sedan är det naturligtvis skitjobbigt att vara förälder de dagarna.

I dag är hon ensamstående med Herman. Olyckan har påverkat henne som förälder – hon som aldrig bangade för något har blivit en person som ser risker.

– Han är en kopia av hur jag var och kör 100 knyck från morgon till kväll. Jag får bita mig i tungan för att inte stoppa honom. Vi har klippkort på akuten.

I dag föreläser hon om motivation och har börjat köra standup. Inför första framträdandet ångest och illamående, efteråt euforisk lycka. Rida tänker hon aldrig göra igen. Inte heller tänker hon lägga så stor kraft på att försöka förbättra sin gångförmåga.

– I början var mitt mål att bli gående igen, nu känner jag inte att jag måste det på samma vis. Det finns mycket roligare saker att göra än att träna. Det är inte värt den kampen. ■

För dig och 250.000 medlemmar

Gruppförsäkringar kan ge dig bättre villkor och priser
– tack vare att du är med i facket!

Se hur det fungerar på:
www.akademikerforsakring.se

Konsten att ta fram rätt försäkringar

Som akademiker har du särskilda försäkringsbehov. Vi har kunskapen att ta fram lösningar som möter dem. Vi kan din bransch, vet hur ditt kollektivavtal bör kompletteras och ser till att du får en rimlig premie. Inget trolleri, bara ett jobb baserat på kunskap.

**Akademiker
försäkring**

Unikaboxen!

BB-30, Sveriges smartaste garage för handikappfordon!

Som rörelsehindrad är det viktigt att ha sina fordon och andra hjälpmedel lätt åtkomliga, tryggt förvarade och skyddade mot fukt och kyla. BB-30 är den perfekta lösningen med sin unika konstruktion. Med ett tryck på fjärrkontrollen öppnas och stängs det fällbara locket, som dessutom låser sig automatiskt efterstängning. Inuti är det rymligt, torrt och varmt.

Inredningen är flexibel och kan anpassas efter användarens alla behov.

Invändiga mått: bredd 150 cm, djup 173 cm.

Enkelt att placera!

BB-30 är lätt att placera där det passar användaren bäst. Några grundarbeten behövs inte om marken är någorlunda fast och jämn, fyra trädgårdsplattor räcker som underlag på jord. Tack vare sin låga vikt är det enkelt att flytta eller lagerställa.

DOOMAN TEKNIK AB

KLANGFÄRGSGATAN 8, 426 52 VÄSTRA FRÖLUNDA

Tfn 031 - 69 68 50 info@dooman.se www.dooman.se

HALLÅ DÄR!

Helen Strandkulle, arbetsterapeut-student (T6) på Karolinska Institutet i Stockholm som tillsammans med sina studiekamrater gör löneuppror.

FOTO: SOFIA VIKSTRÖM

Ni har fokus på aktivitet, kan man säga?

– Ja, vi är stridsberedda. Vi tycker utbildning ska löna sig. Om man tittar på livslönen är det enligt Saco en förlustaffär för arbetsterapeuter att utbilda sig jämfört med att börja jobba efter gymnasiet. Så kan det inte fortsätta. Vi började prata om detta förra terminen och är förstas inspirerade av sjuksköterskeupproret. Tillsammans, om vi håller ihop, är vi en stark grupp. Det är nu eller aldrig som vi har chansen att höja ingångslönerna. Och det handlar inte bara om den, det påverkar hela livslönen och därmed pensionen.

Ni tror att ni kan lyckas?

– Ja, arbetsterapeut är ett bristyrke och det finns många lediga jobb. Vi har en unik och bred kompetens, som gör stor nytta i samhället. Vi ska ha bättre betalt för det är vårt arbete värt. Det är även en jämställdhetsfråga att få upp lönerna för kvinnor, som i dag tjänar 87 procent av männens lön uppräknat till heltid. Lönen ska motsvara vår utbildning och kompetens och avspeglar arbetets svårighetsgrad och komplexitet.

Är hela gruppen överens?

– Ja, i stort sett. Vi har diskuterat nivån. FSA rekommenderar 28 000 kronor och vi har enats om en smärtgräns på 27 000 för jobb inom landsting/sjukhus och 28 000 för kommun och övriga arbetsgivare. Vi kontaktade FSA och har uppbackning från studentombudsmannen, som ska hjälpa oss att sprida upproret till hela landet. Får vi med alla blir vi urstarka!

Dags att ta plats, med andra ord?

– Om det är! Yrket behöver ambassadörer. Vi i T6 är stolta experter på aktivitet, på hur aktivitet påverkar hälsa och hur ohälsa kan påverkas med aktivitet. Vi vill höja yrkets status och högre lön höjer statusen.

JANE BERGSTEDT

För ett rörligare Europa

Att röra på sig främjar hälsan, att sitta stilla ökar risken för många icke-smittsamma sjukdomar som diabetes typ 2 och hjärt-kärlsjukdomar. Nu har samtliga 53 länder i WHO:s Europaregion antagit en strategi för ökad fysisk aktivitet. Tanken är att regeringar inom regionen ska arbeta hälsofrämjande på många olika samhällsnivåer. Läs mer på folkhalsomyndigheten.se.

FOTO: COLOURBOX

Stressiga inspektioner

I mitten av oktober ska Arbetsmiljöverket göra 2 000 inspektioner för att kontrollera att arbetsgivarna jobbar förebyggande mot ohälsosam stress. Bakgrunden är att stress och psykiska påfrestningar har blivit svenskarnas vanligaste form av besvär på jobbet. Även i fjol gjordes liknande inspektioner.

– Förra året var det sex av tio som inte uppfyllde kraven på att förebygga arbetsrelaterad stress. Därför har vi även nya branscher som vi inspekterar i år, säger Britt-Marie Henriksson, projektledare vid Arbetsmiljöverket i ett pressmeddelande.

Öppenvården är en av de nya branscherna som kan vänta sig en påhälsning.

Guide för bättre balans i livet

Mycket på jobbet. Mycket hemma. Nåbar jämt. Arbeta var som helst. Prevent har tagit fram ett verktyg som ska hjälpa individer att ta kontrollen över situationen och hitta balansen mellan arbete och fritid. Den kostnadsfria guiden hittar du på prevent.se/balansguiden.

Plus och minus i budgeten

FSA ser positivt på att regeringen i budgetpropositionen tillför ökade resurser till hälso- och sjukvård och omsorgen. Men det kan inte bara generellt handla om högre bemanning, det måste också handla om vilken bemanning och service man ska erbjuda. FSA förutsätter att nämnda satsningar möjliggör för fler arbetsterapeuter inom hälso- och sjukvården samt äldreomsorgen och att dessa får bra möjligheter till egen kompetensutveckling och kvalitetsutveckling av sitt arbete.

FSA efterlyser också mer omfattande satsningar för att förbättra personers möjlighet till återgång i arbete.

– För den enskilde är det förstås värdefullt att Försäkringskassan får mer resurser för att förkorta handläggningstiden, men ytterligare resurser hade gjort det möjligt för myndigheten att bättre kunna hjälpa sjukskrivna tillbaka i arbete. Arbetsterapeuter är en resurs i arbetsrehabilitering, säger förbundsordförande Lena Haglund.

50 000 KRONOR
har FSA skänkt till Röda Korsets insamling
På flykt.

Fullmäktige

November 2015

Fullmäktige är FSAs högsta beslutande organ och hålls vart tredje år. Nästa fullmäktige äger rum den 20-21 november 2015 på Quality Hotel i Nacka, Stockholm. Förutom att ange färdriktning för förbundets verksamhet under de kommande åren bestämmer fullmäktige medlemsavgift och väljer ledamöter i bland annat förbundsstyrelsen. På följande sidor får du veta vad som står på dagordningen i år. »

Text: Katja Alexanderson Foto: Alexander Mahmoud
Illustration: Christina Andersson

*”Möjligheten att
kunna påverka
är nästan som
ett behov för mig.”*

Ida vill ta täten

Ida Kåhlin är en veteran i fackliga sammanhang. Nu kandiderar hon till posten som förbundsordförande.

Ida Kåhlin blev arbetsterapeut av en slump. Hon gick naturvetenskaplig linje på gymnasiet, men lockades inte av att bli ingenjör eller naturvetare, utan ville jobba med människor. I utbildningskatalogen fascinerades hon av arbetsterapeutyrket och sökte in på alla utbildningsorterna. I dag, nästan 20 år och en doktorstitel senare, har hon inte ångrat sig.

– Jag är en övertygad arbetsterapeut och tror på idén om sambandet mellan meningsfull aktivitet, miljö och individ.

Det fackliga engagemanget väcktes redan under studietiden, först i den lokala styrelsen, sedan som ordförande för hela FSAstud i två år. Utbildningsfrågor men även professionens utveckling stod högt på intresselistan. I början av 2000-talet var Ida Kåhlin styrelseledamot och kretskommunikatör i Stockholms västra krets och 2002 valdes hon in i förbundsstyrelsen. Hon har suttit i utbildnings- och forskningsrådet, är Sveriges WFOT-delegat och sedan 2010 en av förbundets vice ordföranden.

– Möjligheten att kunna påverka är nästan som ett behov för mig.

Nu vill hon ta nästa steg och bli förbundsordförande.

– Arbetsterapi är en fantastisk idé. Men jag är övertygad om att samhället inte utnyttjar oss tillräckligt. Som ordförande vill jag fortsätta utveckla förbundet och aktivt arbeta för att synliggöra vår kompetens i sammanhang där den gör nytta för såväl individer som samhället i stort. Jag tror att jag har de färdigheter och förmågor som krävs för att göra det i en tid när vi står inför stora omvärldsförändringar.

Ida Kåhlin anser att det är nödvändigt att förbundet inte separerar traditionellt

fackliga frågor och professionsutveckling, utan ser dem som sammanflätade.

– Professionen har haft en fantastisk utveckling i Sverige de senaste 50 åren och ska den fortsätta måste arbetsterapeuter ha ett hälsofrämjande arbetsliv. Jag vill verka för att arbetsterapeuter ska få de organisatoriska förutsättningar som personcentrerad och kunskapsbaserad arbetsterapi kräver. Kontinuerlig kompetensutveckling måste bli en självklarhet och vi måste få en bra lön och god löneutveckling. I dag motsvarar våra löner inte vårt bidrag till välfärdssamhället.

Att få upp lönerna är förstås ingen lätt nöt att knäcka. Ida Kåhlin tror bland annat på att lyfta goda exempel, men hon ser ett stort behov av att såväl professionen som förbundet blir bättre på att synliggöra nyttan av arbetsterapi. Här finns det ett stort behov av forskning som konkret visar på vinsterna – oavsett om det är i människors upplevda delaktighet och hälsa eller i kronor och ören.

Ida Kåhlin ser också att arbetsterapeuter kommer att behövas på många nya arenor framöver, inte minst med tanke på den snabba utvecklingen av vardagsteknik och att samhället blir allt mer komplext och mångfalden ökar.

– För mig är det viktigt att alla arbetsterapeuter känner en naturlig hemvist i förbundet, oavsett var du arbetar eller vilken tjänstebeteckning du har.

För att lyckas med det ser hon ett behov av att förbundets organisationsstruktur moderniseras. Dessutom krävs det tydligare och spetsigare kommunikation för att nå ut med nyttan av medlemskapet och ta kommandot över agendan. Det kan också

handla om att inrikta förbundets satsningar på utvalda fokusområden.

– De etablerade arenorna måste kanske kunna tänka sig att stå tillbaka ett tag när det gäller förbundets opinionsbildande arbete.

Hon tror att en av de viktigaste utmaningarna för såväl förbundet som professionen är att vidga bilden av arbetsterapi.

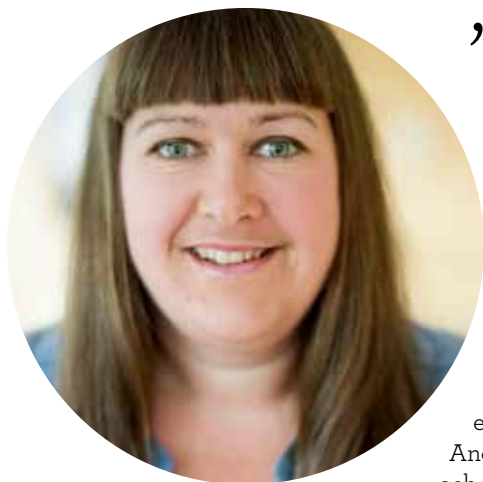
– Det handlar om att synas i rätt sammanhang. Arbetsterapeuter får vardagen att fungera och människor kommer alltid ha en vardag. I en alltmer komplex värld kommer fler behöva stöd med att få den att fungera. Utgångspunkten behöver inte alltid vara en funktionsnedsättning. Vi måste arbeta mycket mer med att främja hälsa och kopplas in innan personer drabbas av ohälsa. Vardagsfungerandet är vår styrka. ■

Ida Kåhlin

Yrkesliv: Arbetar i dag som universitetslektor vid Linköpings universitet, främst med undervisning men forskar också. Har större delen av sitt yrkesliv arbetat med personer med intellektuella funktionsnedsättningar, först inom kommunal funktionshinderomsorg och senare i forskarstudier, som avslutades med en doktorsexamen i februari 2015.

Bor: I ett gammalt skolhus i Bjälbo tillsammans med maken Fredrik, barnen Ludvig och Elvira samt katterna Selma och Strindberg.

Fritid: Älskar att laga mat, påta i trädgården och läser gärna allt från biografier till lättsmälta deckare.

Anna Ström

Gör: Arbetar fackligt på heltid – 50 procent för FSA och 50 procent som kommunombud för Saco i Göteborg.

Bor: Med man och två barn i Göteborg.

Fritid: Sjunger i Göteborgs symfoniska kör, påbörjat magisteruppsats.

”Folk måste kunna må bra på jobbet”

Anna Ström kandiderar till posten som 1:e vice ordförande.

Berätta lite om din bakgrund.

– Jag pluggade i Jönköping och tog examen 2002, sedan dess har jag arbetat i Angered i Göteborg inom kommunal hälso- och sjukvård. Sedan förra fullmäktige arbetar jag fackligt på heltid – 50 procent för FSA som lokal ombudsman och 50 procent som kommunombud för Saco. Det är väldigt spännande. Jag engagerade mig i kretsen nästan direkt när jag började jobba och har suttit i kretsstyrelsen. De senaste fem åren har jag även suttit i förbundsstyrelsen.

Varför arbetar du fackligt?

– Engagemanget och att kunna påverka driver mig. Det började med grundläggande saker som att få en bra arbetsmiljö och delaktighet på arbetsplatsen. I förlängningen handlar det om att verka för ett hållbart arbetsliv – folk måste kunna må bra på jobbet och ha bra arbetsförhållanden. Och där finns det saker att göra, framförallt måste sjukskrivningstalen ner.

Varför vill du bli 1:e vice ordförande?

– Jag tycker inte att det är så viktigt vilken roll man har i styrelsen, men det är förstås ett

sätt att ta mitt engagemang ytterligare en nivå. Sedan finns det ett symbolvärde i att en av vice ordförandena har en facklig och arbetsrättslig profil. Det visar att förbundet tydligt ser att professionsutveckling och traditionella fackliga frågor som arbetsrätt, löner och hållbart arbetsliv går hand i hand.

Framtida utmaningar för förbundet och professionen?

– Att arbetsterapeuter tar plats på nya arenor, det borde till exempel vara självklart att vi finns i socialtjänsten och skolan. Sedan måste vi få betalt för vårt arbete. På många håll i landet är lönerna för låga i relation till utbildning och erfarenhet, jämfört med andra akademiker. För att ändra på det krävs stenhårt och långsiktigt arbete på lokal nivå, mot både arbetsgivare och politiker.

Någon fråga du brinner lite extra för?

– Arbetsterapeuter som anställda inom kommunerna måste få bättre möjligheter till fortbildning och fler karriärvägar, till exempel som specialist. Den kommunala rehabiliteringen behöver utvecklas. Det ska vara lika självklart att man bedriver och utvecklar kunskapsbaserad arbetsterapi i kommunerna som i slutenvården. ■

Kandidater till styrelseledamöter

Nyval

Martin Gustafson, Karlskrona
Arbetar som hjälpmedelskonsulent

på Hjälpmedelscenter i Karlskrona, huvudsakligen med sittproblematik och elrullstolar.

Emma Jansdotter, Göteborg
Arbetar som leg. arbetsterapeut på Arbetsförmedlingen

Centrum i Göteborg med arbetsförmågebedömningar och anpassningar av arbete.

Annika Lexén, Lund
Arbetar på Institutionen för Hälsovetenskaper vid Lunds

universitet, 80 procent med forskning och 20 procent med undervisning.

Katarina Rydberg, Uppsala
Vikarierar sedan september inom barn och ungdomspsykiatri

i Uppsala. Arbetar vanligtvis inom Affektiva sektionen inom vuxenpsykiatri.

”Min styrka är professionsfrågor”

Karolina Behrnsten kandiderar till posten som 2:e vice ordförande.

Berätta lite om din bakgrund.

– Jag tog examen från Karolinska Institutet 1999 och sedan 2001 arbetar jag på Karolinska Universitetssjukhuset. 2005 fick jag min första chefstjänst, innan dess hade jag en arbetsledande funktion. Sedan februari 2012 är jag verksamhetschef för Arbetsterapikliniken, med ungefär 80 medarbetare. Det är ett otroligt roligt jobb.

Varför blev du chef?

– Jag har egentligen aldrig haft som mål att bli chef. Däremot har jag en drivkraft i att jag vill kunna påverka, jag vill vara med där det händer och har ett stort engagemang. Även när jag hade extrajobb under studierna har jag valt, och fått, ha ansvar. Jag har även gått en magisterutbildning i *Medical management – organisationsutveckling och ledarskap* och har läst olika typer av ledarskapsutbildningar under åren.

Varför vill du bli 2:e vice ordförande?

– Jag fick frågan och det väckte mitt intresse. Det känns spännande och intressant att få vara del av ett ännu större sammanhang, och

fortsätta att utveckla arbetsterapi med ett bredare perspektiv på samhällsnivå. Min styrka är professionsfrågor och det är där jag kan bidra. Och det ska bli väldigt roligt att sätta mig in i FSAs arbete.

Framtidsfrågor för arbetsterapi och förbundet?

– Vi behöver fortsätta att sätta arbetsterapi på kartan och tydliggöra vårt värde. För att kunna göra det behöver vi bli bättre på att mäta effekterna av våra insatser och kommunicera det. I dag är vi väldigt duktiga på att kartlägga, beskriva och bedöma – nu är det dags att ta ytterligare ett steg. För mig har arbetsterapi en självklar roll inom värdebase-rad och personcentrerad vård, och det måste vi kunna visa med ”hårddata”.

Inom akutsjukvården kan jag tänka mig att vi ska komma in tidigare, att arbetsterapeuter exempelvis är med och bedömer på akutmot-tagningen. Ta sköra äldre till exempel, ibland kommer de in på akuten endast på grund av att hemsituationen är ohållbar. I framtiden tror jag även att arbetsterapeuter kommer att arbeta mer med kognition. Det kommer hela tiden ny teknik och i dag förväntas personer ha en ganska hög kognitiv nivå för att klara det dagliga livet. ■

Karolina Behrnsten

Gör: Verksamhetschef för Arbetsterapikliniken på Karolinska Universitetssjukhuset.

Bor: I Bromma med sin man Anders och två söner.

Fritid: Umgås med familj och vänner. Vår familj gillar att vara ute, att cykla och åka skidor. Och så dansar jag streetdance.

Omval

Helena Cronebäck, Stockholm
Arbetar inom barn och ungdomspsykiatri, BUP, i Stockholm

med kognitivt stöd. Just nu föräldraledig med sitt första barn.

Emma Eriksson, Visby
Arbetar som föreståndare på Enheten för ensamkom-

mande flyktingbarn Haima vid socialtjänsten, Region Gotland.

Karin Granbom, Luleå
Arbetar som medicinskt ansvarig för rehabilitering

och hjälpmedelssamordnare vid socialförvaltningen i Luleå.

Sandra Scherman, Umeå
Arbetar på Arbetsförmedlingen och är anställd som leg.

arbetsterapeut. Jobbar sedan ett år i ett projekt för nationell handläggning av hjälpmedel.

Ny vision, nya strategier, nytt namn

Många framtidsfrågor står på dagordningen. Styrelsen förslår nya vägar framåt för förbundet i en föränderlig omvärld – under namnet Sveriges Arbetsterapeuter.

Vilken väg ska förbundet ta i framtiden? Årets fullmäktige kommer att besluta om en ny vision och nya strategier som pekar ut riktningen på både kort och lång sikt. Nuvarande förbundsordförande Lena Haglund förklarar varför.

– Den nuvarande strategiska agendan löper ut i år så det var dags för ett nytt framtidsarbete.

Mycket tyder på att arbetsterapeuters yrkesutövning kommer att förändras framöver och att allt fler kommer att arbeta i sektorer utanför vården och omsorgen. En annan förändring är att fler och fler inte längre kommer att vara offentligt anställda. Det ger nya möjligheter, men innebär också stora utmaningar för förbundet.

Förbundsstyrelsen har tagit fram det nya strategidokumentet under ledning av en analysgrupp. I den ingick representanter från förbundsstyrelsen och kansliet samt konsulter från Kairos Future, ett företag specialiserat på omvärldsanalyser och framtidsfrågor.

– Processen har skett i dialog med kretsordförandena som samlats vid två tillfällen. Det är viktigt

att den nya visionen och strategierna är förankrade i hela organisationen, säger Lena Haglund.

Förbundsstyrelsen har medvetet valt att inte ta fram detaljerade flerårsplaner.

– När omvärlden förändras snabbt tror vi att man inte ska låsa fast sig, utan att det snarare är viktigt att ha en långsiktig målbild och en idé om hur man ska agera i det dagliga arbetet.

Utgångspunkten är därför att visionen och en handfull strategier ska fungera som ledstjärnor för förbundets arbete framöver.

– Visionen bygger på tre målbilder med olika perspektiv: synen på arbetsterapi, arbetsterapeuters professionsutveckling och arbetsvillkor samt att vi ska vara ett vitalt förbund.

I korthet betyder det att kunskapsbaserad arbetsterapi ska vara en erkänd väg till ett jämlikt och hållbart samhälle. Sedan ska arbetsterapeuter ha ett hållbart arbetsliv med god kompetens- och löneutveckling. Och slutligen ska förbundet vara en naturlig hemvist för alla arbetsterapeuter oavsett med vad och var man arbetar. Läs mer i faktarutan på nästa uppslag. »

Matkasse AB

#sprida#

#delat

#delat

#sprida#

#delat

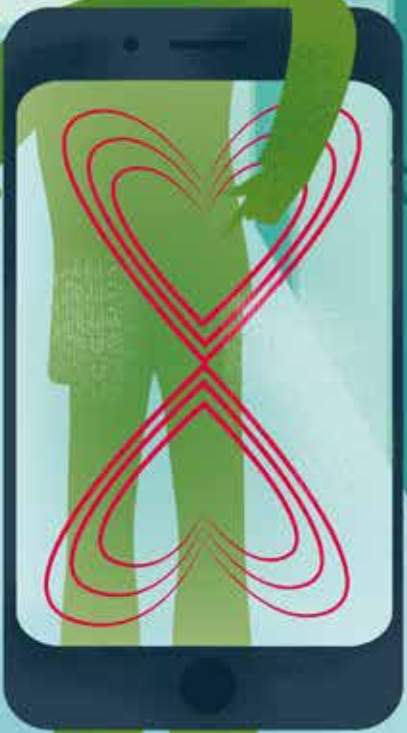
#sprida#

#sprida#

Inredningar

Kafe

Lönespecifikation

Två huvudstrategier visar vägen för att förverkliga visionen. Den första slår fast vikten av att framhålla värdet av arbetsterapi på både etablerade och nya arenor.

– Det är inget nytt för oss som förbund, men det blir allt viktigare i dag när arbetsterapeuter i större utsträckning verkar på nya arenor, i nya roller. Vi som förbund, och profession, har ansvaret att förmedla en positiv bild av vad vi bidrar med till samhället och till enskilda individer. Ingen gör det åt oss!

Den andra strategin går ut på att driva nolltolerans mot ett ohälsosamt arbetsliv.

– Många medlemmar har en arbets-situation som är ohållbar på lång sikt. För oss som facklig organisation är det en nyckelfråga att våra medlemmar har arbetsvillkor och löner som är långsiktigt hållbara, säger Lena Haglund.

Strategidokumentet, som du från och med slutet av oktober kan ta del av på fsa.se/fullmaktige, innehåller även tre ”katalyserande” strategier samt förhållningssätt i vardagen, som också ska bidra till att göra visionen till verklighet.

– Det handlar bland annat om att vi så

fort tillfälle ges, oavsett om det är i lunchrummet eller tv-soffan, ska ta tillfället i akt och lyfta fram frågor som är viktiga för oss. Förbundet ska försöka inleda kloka samarbeten med andra aktörer. Sedan ska vi arbeta för att skapa ett än mer vitalt förbund, som det känns än mer angeläget att engagera sig i, säger Lena Haglund.

För att klara allt detta krävs en flexibel organisation som kan förändras vid behov, men som ändå står stark.

– Vi behöver utveckla och modernisera vår organisation både centralt och lokalt. Det är ett av fem fokusområden de närmaste åren. Därför kommer till exempel utskotten och flera av råden bara att tillsättas på ett år. På så sätt har den nya styrelsen möjlighet att se över vilka arbetsformer som bäst gynnar förbundet framöver.

Andra fokusområden är att ta fram en kommunikationsstrategi, ta fram underlag för att visa på värdet av arbetsterapi, ta fram en målbild för hur ett hälsosamt arbetsliv ser ut samt skapa en egen akademi för lärande och kompetensutveckling.

Ett nytt namn är ytterligare en del av framtidsarbetet. Därför föreslår förbundsstyrelsen att förbundet byter namn till Sveriges Arbetsterapeuter. När förbundet startades 1978 var det viktigt att framhäva sig som förbund, men det behovet finns inte i dag enligt styrelsen.

– Vi har noga övervägt olika alternativ och gjort en omvärldsanalys, och landat i Sveriges Arbetsterapeuter. Det ger en känsla av att vi företräder alla utbildade arbetsterapeuter oavsett arbetsplats och tjänstebeteckning – och en tyngd i externa sammanhang, säger Lena Haglund.

Sveriges Arbetsterapeuter ska inte förkortas. FSAstud föreslås byta namn till Sveriges Arbetsterapeutstudenter.

Som en del av styrelsens proposition om ny vision och strategier föreslås

Du kan påverka förbundets framtid – gör din röst hörd!

På fullmäktige fattas viktiga beslut om förbundets framtid. Årets fullmäktige äger rum 20–21 november i Nacka. Varje krets har utsett formella delegater, men du som medlem har rätt att närvara. Meddela i så fall kansliet i förväg att du vill vara med. Det går också att följa fullmäktige på förbundets webbplats. På fsa.se/fullmaktige kan du även ta del av handlingar från slutet av oktober.

På webben hittar du också vilka personer som företräder din krets.

Det är vanligt att kretsstyrelserna bjuder in till medlemsmöten för att ta upp frågor som ska behandlas på fullmäktige. Gå dit och diskutera förbundsstyrelsens förslag med dina kolleger.

I år har förbundsstyrelsen lagt fram sju propositioner:

- Nr 1: Namnändring.
- Nr 2: Ändring av förbundets stadga.
- Nr 3: Ändring av stipendiefondens stadga.
- Nr 4: Revidering av specialistordning för arbetsterapeuter.
- Nr 5: Kompetensbeskrivningar för arbetsterapeuter.
- Nr 6: Hedersmedlemskap i Sveriges Arbetsterapeuter.
- Nr 7: Vision och strategier för Sveriges Arbetsterapeuter jämte medlemsavgifter under fullmäktigeperioden 2016–2018.

också en höjning av medlemsavgiften till 318 kronor per månad (exklusive a-kasseavgift) för ordinarie medlemmar och till 192 kronor per månad för medlemmar med reducerad avgift. Avgifterna för studenter och icke-yrkesverksamma höjs inte.

– Avgiften har inte höjts på många år och för att kunna finansiera förbundets höjda ambitioner inför framtiden krävs mer resurser. ■

Förslag till vision

Kunskapsbaserad arbetsterapi är en erkänd väg till ett jämlikt och hållbart samhälle. Omvärlden ser att arbetsterapeuter, oavsett var de utför sitt arbete, får människors vardag att fungera.

Arbetsterapeuter har ett hållbart arbetsliv med god kompetens- och löneutveckling.

Sveriges Arbetsterapeuter vibrerar av engagerade medlemmar och är en naturlig hemvist för alla med arbetsterapeutexamen.

Kretsarnas motioner:

Nätverk, annat namn och billigare för föräldrar

Sörmlandskretsen vill att förbundet ser över avgifterna för föräldralediga för att behålla så många medlemmar som möjligt, även under ledigheten.

– Många går med i förbundet redan som studenter och då får man en reducerad avgift, sedan fortsätter man ofta att vara med när man börjar yrkesarbete. När man blir föräldraledig minskar inkomsterna, och man vill kanske inte lägga så mycket pengar på att vara med i facket. Då överväger en del att gå ur förbundet och risken finns att man inte går med igen när föräldraledigheten är slut, säger Maud Bohman i kretsstyrelsen.

I sin andra motion efterlyser Sörmlandskretsen mer utbildningar för personer som väljer att engagera sig i kretsen och FSA, både grundkunskaper och inspirationsträffar. Maud Bohman förklarar varför.

– Vår krets tycker att det borde finnas färdiga utbildningar för personer som blir arbetsplatsombud eller får andra fackliga uppdrag. Både i form av skriftligt material och som träffar där man kan diskutera tillsammans med andra ombud. När man precis har börjat engagera sig är det svårt att veta vad man som facklig representant kan säga och göra. Om man har bättre kunskaper blir det lättare att föra medlemmarnas talan. Vi i kretsen tror också att det skulle öka intresset för att engagera sig fackligt.

Örebrokretsen har skickat in två motioner till fullmäktige. Den ena handlar om vad förbundet ska heta i framtiden:

– Det gick rykten om att styrelsen skulle lägga ett förslag om att förbundet ska heta "Sveriges Arbetsterapeuter". Vi föreslår Arbetsterapeuterna i stället. Få förbund har med Sverige i sina namn i dag, ta till exempel Fysioterapeuterna och Vårdförbundet. Och det finns ingen förväxlingsrisk som gör att det krävs ett Sverige i namnet. Sedan känns det inte bra att namnet kanske kommer att förkortas SA av arbetsgivare och andra när vi själva inte kan styra över det, säger Malin Paulsson i Örebrokretsens styrelse.

Den andra motionen efterlyser att förbundet utreder möjligheterna till någon form av regionanställda ombud.

– Kretsstyrelsen i Örebro har länge diskuterat svårigheterna med att stödja medlemmar på mindre orter och små arbetsplatser. Det har under lång tid funnits vakanser på ett flertal områden och det är svårt att rekrytera nya fackliga ombud. Privatanställda medlemmar känner sig lite åsidosatta. Vi tror att förbundet riskerar att förlora medlemmar till andra förbund om vi inte kan erbjuda medlemmarna bättre stöd. Det är svårt för lokala ombud som är anställda inom kommuner och Region Örebro län att hjälpa medlemmar på arbetstid när det gäller andra arbetsgivare. Ett regionalanställt ombud skulle kunna stötta medlemmarna här på hemmaplan, för många känns det avlägset med Stockholm och centrala ombudsmän. Vi tror inte att ett regionalanställt ombud skulle behöva arbeta heltid och inte hela året, utan tänker oss att det kan behövas under vissa tider, till exempel under lönerevisionen. Hur det ska finansieras eller rekryteras vet vi dock inte, det skulle behöva utredas, säger Malin Paulsson.

Stockholmskretsen har lämnat in tre motioner. En handlar om att kretsen vill att förbundet centralt verkar för att skapa ett webbaserat nätverk för kretsarnas fackliga frågor där man kan ta del av erfarenheter från andra delar av landet. Det behövs när många fackliga ombud är ensamma på sina arbetsplatser och inte har fackliga kolleger att bolla med.

– Vi vill ha ett webbaserat nätverk där man kan ställa frågor till varandra. Det vore värdefullt inte minst med tanke på att förbundet vill att vi ska sköta så mycket som möjligt lokalt. I dag finns tekniken och vi tror att kostnaden är försvarbar, säger Eva Lindgren, kvalitetsombud i Stockholm.

Den andra motionen belyser en annan aspekt av ökat ensamarbete, nämligen att det riskerar att påverka arbetsterapeuters möjligheter till kompetensutveckling och att förutsättningarna för kvalitetsarbete blir sämre. Kretsen vill därför att förbundet engagerar sig för att arbetsterapeuter ska ha möjlighet att nätverka på arbetstid samt arbetar för att arbetsgivarna ska förstå nyttan av nätverkande.

– I Stockholmsområdet är det många arbetsterapeuter som får minimalt med fortbildning och inte har möjlighet till nätverkande. Förbundet måste arbeta på central nivå för att ge oss som arbetar lokalt förutsättningar att driva de här frågorna.

Den tredje motionen lyfter vikten av att värna titeln "legitimerad arbetsterapeut" och kretsen vill att förbundet tydligare kommunicerar vikten av att medlemmarna använder sig av titeln, oavsett vilken tjänstebeteckning man har.

– Det är bra att arbetsterapeuter kommer in på nya arenor, men vi vill att förbundet uppmanar medlemmarna att använda dubbla titlar. I annat fall riskerar vi att utarma vår profession på sikt. ■

**"Vi föreslår
Arbetsterapeuterna
i stället."**

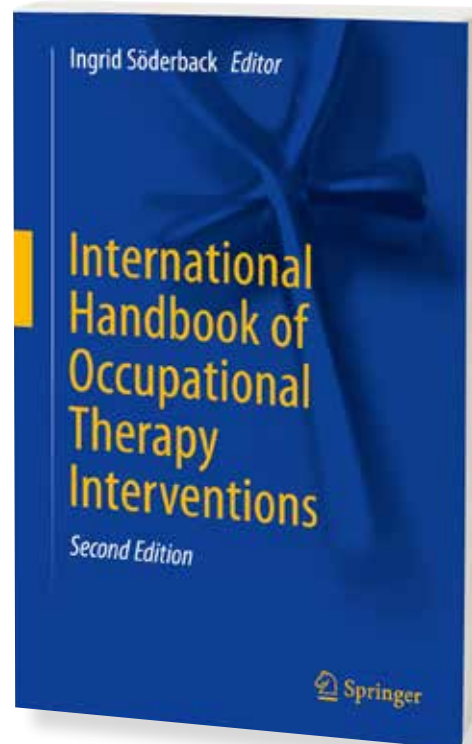
Brett och tilltalande om interventioner

Syftet med denna handbok är att beskriva evidensbaserade arbets-terapiinterventioner som används i klinisk praktik världen över. Boken utgår från kliniska aspekter på arbetsterapi från ett praktiker- och studentperspektiv. Interventionerna presenteras utifrån de professionella roller som arbetsterapeuter har enligt taxonomin Occupational Therapy Intervention Framework (OTIF): att vägleda, att undervisa, att möjliggöra och att förebygga patienters/klienters anpassningar, lärande, välbefinnande samt aktivitetshälsa och välmående.

Boken är omfattande och innehåller 66 kapitel där 116 författare från olika länder har bidragit. De inledande kapitlen består av basinformation om arbetsterapi och sedan presenteras olika interventioner i 52 kapitel. Varje interventionskapitel har ett liknande upplägg där bland annat arbetsterapeutens roll i interventionen samt evidensbaserad praktik inom området beskrivs. Till de flesta

interventionskapitel finns också ett praktiskt exempel byggt på case-metoden för att stödja studenter och andra i att nå fördjupad kunskap inom området. De interventioner som beskrivs är för både barn, vuxna och äldre patienter/klienter och innefattar många olika verksamhetsfält och former av interventioner. De flesta interventionerna finns inom området lärande/undervisande åtgärder.

Bokens upplägg och de patient/klientfall som presenteras tycker jag är väldigt tilltalande. Det gör handboken till en utmärkt uppslagsbok. Bredden av de interventioner som presenteras är också en styrka med boken, som gör att handboken är en bra grund för studenter och verksamma inom arbetsterapi. Då alla interventioner som presenteras är evidensbaserade finns också gott om referenser om man vill fördjupa sig inom en specifik intervention. Det är också det som är viktigt att följa upp och förhålla sig kritisk

INTERNATIONAL HANDBOOK OF OCCUPATIONAL THERAPY INTERVENTIONS (Second Edition)
Ingrid Söderback (Red.)
Springer

till, när evidensen som åtgärderna bygger på är insamlad och om ny kunskap har kommit för den specifika interventionen eller målgruppen.

ÅSA LARSSON RANADA
Leg. arbetsterapeut, universitetslektor

Utvecklas i din profession

• En bok för dig som vill lära mer om och utvecklas i det egna lärandet och i att handleda andra. För utveckling i professionen behövs ett kontinuerligt lärande med plats för både reflektion och dialog. Du får konkreta tips på strategier och verktyg, bl. a. reflektion på egen hand och i grupp, att lära i interprofessionell samverkan och kring feedback. Boken utgår ifrån fysioterapiexempel, men vänder sig även till arbetsterapeuter och andra professioner.

Konkreta tips på strategier och verktyg

ATT LÄRA OCH UTVECKLAS I SIN PROFESSION

Gabriele Biguet, Ingrid Lindquist, Cathrin Martin, Anna Pettersson (Red.)
Studentlitteratur

För föräldrar om adhd

• Föräldrar till barn med adhd är målgruppen för den här boken. Tanken är att den ska göra det lättare att förstå barnen och underlätta vardagen. Boken tar upp ämnen som bakomliggande orsaker, utredning, mediciner, samarbete med skolan och ger förslag på strategier för att få livet att fungera bättre. Ett kapitel ägnas åt hur föräldrar ska ta hand om sig själva. Författaren är från USA, men boken är anpassad till svenska förhållanden.

ADHD-GUIDEN FÖR FÖRÄLDRAR
Russell A Barkley
Natur & Kultur

Förbundet
Sveriges Arbetsterapeuter

Känner du till Livsboken?

Livsboken är ett verktyg som kan öka möjligheten till meningsfulla, individuella aktiviteter, hela livet. I den talar man om för anhöriga och andra hur man vill ha det när man inte längre själv kan förmedla det och styra över sin vardag.

I skriften finns möjlighet att berätta om sig själv, till exempel var man är född, hur uppväxten såg ut och vad som är och har varit viktigt i sitt liv, hur man vill ha det i sovrummet om natten, vilken musik man gillar, etc.

Du som arbetsterapeut kan beställa Livsboken för att dela ut till personer som kan ha nytta av den. Ladda ner eller beställ den på fsa.se/livsboken.

Unik möjlighet för arbetsterapeut!

Är du intresserad av att utveckla arbetsterapi inom primärvården? Hos oss får du utbildning och chans till vidare utveckling inom ditt intresseområde.

Vår vision är nära samarbete mellan läkare, arbetsterapeut och fysioterapeuter samt möjlighet till radiologisk utredning.

Tillsammans med fysioterapeuter är du med och bygger upp vår nya rehabenhet, Älvsborgs Rehab Center. Rehabenheten kommer att ha ett nära samarbete med Cityläkarna Borås och City MR (Magnetkamera).

- Kvalifikation: Leg. arbetsterapeut med minst 3 års klinisk erfarenhet från öppenvårdsverksamhet.
- Tjänsten är tillsvidareanställning 50–100%.
- Lön enligt överenskommelse.
- Tillträde enligt överenskommele.
- Ansökan tas enbart emot skriftligt via post eller e-post.
- Ansökan via e-post info@citylakarnaboras.se
- Arbetsgivare: Cityläkarna Borås AB

Älvsborgs Rehab Center

Göteborgsvägen 4, 504 35 Borås

HJÄLPMEDEL SOM ÖVERTRÄFFAR INDUSTRISTANDARD

Bodypoint, världsledande tillverkare av positioneringshjälpmedel, arbetar för att höja prestationsnivån för produkter inom sittande och positionering.

För att rullstolsbrukare skall kunna använda sin fulla potential har Bodypoint deltagit i utvecklingen av globala standarder (ISO/ANSI/RESNA).

Som beställare och brukare kan du därför ha ett större förtroende för Bodypoints produkter.

Vi på HEA Medical är stolta över att erbjuda hjälpmedel som överträffar rådande industristandard. Sortimentet innehåller höftbälten, bröstselar, hygienbälten, vristselar, vadmattor, joystickhandtag och universalband mm.

Vi erbjuder produkter som stärker brukarens position och som ger frihet och funktion i vardagen.

www.heamedical.se

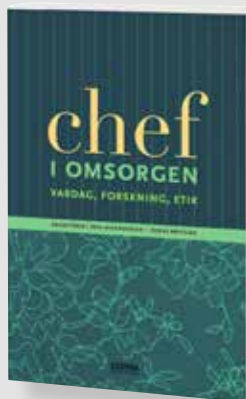
Frihet & Funktion

boktips!

CHEF I OMSORGEN – VARDAG, FORSKNING, ETIK

Erik Blennberger och Tomas Brytting (Red)

Gothia Fortbildning

Omsorgsfullt om chefer

Allt fler arbetsterapeuter får chefsuppdrag inom äldreomsorgen. Den rollen ställer särskilda krav på den som är chef – hen möter ofta utmaningar som hög arbetsbelastning och politiska krav på ekonomisk återhållsamhet, något som då

och då tvingar chefen till att ta beslut som upplevs gå emot den egna yrkesetiken.

Boken är en antologi som på ett bra sätt belyser detta komplicerade uppdrag. Den innehåller den senaste forskningen, intervjuer med chefer

Med teamet som drivkraft

Hon kan namnen på sina 150 medarbetare och anser att lyhördhet, synlighet och respekt för att förändringsprocesser tar tid är viktigt när två enheter slås ihop. Boel Ilvemark är arbetsterapeut och områdeschef med arbetsplats i både Malmö och Lund.

Text & foto: Anki Wenster

Att avståndet mellan Malmö och Lund är jordens omkrets minus två mil är ett talesätt som ibland får illustrera skillnaderna mellan "arbetarstaden Malmö" och universitetsstaden Lund.

Men att leda en enhet med verksamhet i både Malmö och Lund var inget som Boel Ilvemark tvekade inför när hon hösten 2014 tog steget till tjänsten som områdeschef inom verksamhetsområdet Akutsjukvård och internmedicin på Skånes universitetssjukhus. Under en tioårsperiod hade hon haft olika ledningsuppdrag och att få jobba med övergripande frågor var en utmaning som lockade.

Som områdeschef är hon närmaste chef för fem enhetschefer och har yttersta ansvaret för 150 medarbetare. I hennes område Rehab och administration ingår arbetsterapeuter,

fysioterapeuter och kuratorer, men även medicinska sekreterare och administrativ personal som totalt bemannar tolv avdelningar inom kliniken.

Om man ska bena upp det hela handlar chefskapet å ena sidan om att ha personalsvar och arbetsplatser i både Malmö och Lund, å andra sidan om att skapa en "vi-känsla" och utveckla gemensamma arbetssätt för enheten, som är en sammanslagning av två tidigare självständiga enheter.

Att ha två arbetsplatser ser hon egentligen inte som något större problem. Hon stortrivs med sitt jobb och har hittat strategier som praktiskt fungerar – och är flexibel vid behov.

– Jag är tydlig med att jag

finns på båda orterna minst två dagar varje vecka och försöker undvika att dela dagar, det blir mest effektivt. Att jag då är synlig och inte sitter på mitt rum är jätteviktigt.

Oavsett var hon befinner sig står alltid punkten "rundvand-

"Det är väldigt viktigt att vara lyhörd och ha respekt för den kompetens som finns."

ring" på hennes whiteboard och varje vecka tittar hon förbi alla avdelningar. Det kan handla om att bara vinka och passera,

men även stanna till för en pratstund och fånga upp medarbetarnas idéer och reflektioner direkt i vardagsarbetet. Vad som sägs "i stunden" inspirerar henne mest.

– Mitt arbete handlar till stor del om att hantera yrkesspecifika frågor, både utveckling och ibland besvärliga personallärenden. Men även att stödja

Glädje, inspiration och kraft hämtar områdeschef Boel Ilvemark från medarbetare, enhetschefer och klinikledningsgruppen.

gruppen i ett större perspektiv där vi samarbetar med hela verksamhetsområdet, som i olika utvecklingsprojekt, med patienten i fokus. Medarbetarna ska också vara delaktiga i teamen på avdelningarna. Teamet är oerhört viktigt, betonar hon.

Sedan Boel Ilvemark blev färdig arbetsterapeut 1993 har teamarbete varit det självklara

27

samt resonemang kring etik och bemötande. Särskilt intressant läsning för aktiva chefer inom äldreomsorgen, men även värdefull för chefer inom andra områden inom välfärden samt studenter som överväger en framtida chefskarriär.

november är det chefsfredag i Uppsala på temat **Vad gör chefer när de chefar?** Seminariet är öppet för chefsmedlemmar i FSA. Du får gärna ta med dig en kollega. Läs mer och anmäl dig på fsa.se.

Gemensamma planeringsdagar, flexibilitet för personalen att prova annan arbetsort är andra delar som främjar "vi-känslan".

- Det är väldigt viktigt att vara lyhörd och ha respekt för den kompetens som finns, som i det här fallet när två enheter som tidigare varit självständiga slås ihop.

Hon fortsätter:

- Det finns också en kraft i att vara många som kan diskutera arbetssätten.

Om det leder till nya arbetsätt eller en mix av det som fungerar bäst i de olika verksamheterna kan variera. Fokus är vad man gemensamt kan göra för patienten, oavsett om det handlar om yngre vård-sökande på akutmottagningen eller den sköra äldre patienten på medicinavdelningen.

Som chef måste hon driva det hon tror på är den bästa lösningen, och ibland fatta beslut som kan uppfattas som obekväma. Hon lyfter fram att det är viktigt att vara diplomatisk vid feedback, att aldrig generalisera eller favorisera på gruppnivå, men att vara konkret och ärlig.

I relationen till enhetscheferna, som hon har daglig och närmast kontakt med, ser hon en utmaning i att leda redan duktiga chefer, där är hon gärna bollplank.

- Vi är en enhet som verkar på olika platser och tillsammans har vi krympt avståndet mellan Malmö och Lund. ■

arbetssättet. Hon vet hur långt ett välfungerande team kan nå, och det är en av hennes viktigaste drivkrafter.

Som områdeschef har hon ett helhetsperspektiv och kan se att det finns skillnader i arbetssätt inom enheten, exempelvis när det handlar om teamarbete. Tanken är att, i den mån det går, arbeta så lika som möjligt. Men det är processer som får ta tid.

Hur får jag in min dotter i bilen utan att förstöra min rygg?

 Autoadapt
for your independence

FOTO: KATJA ALEXANDERSON

MITT JOBB

Eva Hörberg

Gör: Jobbar på Arbetsförmedlingen i Linköping, Kisa och Åtvidaberg. 60 procent inom etableringsuppdraget och 40 procent inom övriga uppdrag.

Bor: I Boxholm med sönerna Olle och Calle.

Fritid: Målar tavlor i akryl. Tränar thaiboxning och rodd.

Tittar du på arbetsförmåga också?

– Om jag bedömer att en person har 100 procents prestationsförmåga betyder det inte att den har 100 procents arbetsförmåga. Det är skillnad på aktivitetsförmåga och arbetsförmåga, det vill säga att kunna läsa SFI eller att kunna ta ett arbete. Jag gör arbetsförmågebedömningar när det gått en tid i etableringsperioden. Förhoppningen är att man ska bli redo för arbete under etableringstiden, men det kan ta olika lång tid för dem jag möter.

Vad är mest givande?

– Att se hur personerna utvecklas under tiden i etableringsprogrammet, från nyanländ till att bli en del av vårt samhälle. Det är roligt när man ser att personen tar steg i rätt riktning till arbete. Det är en förmån att jobba med den här gruppen och få nya perspektiv. Man påminns om vad som är viktigt i livet, och hur bra vi har det här i Sverige.

Vad är svårast med jobbet?

– Krocken mellan den humanitära delen och myndighetsuppdraget. Om man ska få pengar måste man delta i programmet. Men hur ska du kunna fokusera på att lära dig svenska och bli en del av samhället om du har blivit av med dina barn under flykten? Vilka krav kan vi ställa på de här människorna och fortfarande vara humana? Ta till exempel någon som mår väldigt psykiskt dåligt, då vet jag att aktivitet är bra, men ibland är det en vårdkontakt till psykiatri som behövs. Min pusselbit är att hjälpa personen ett steg närmare arbete.

Hur tänker du kring hur vi i Sverige ser på nyanlända?

– Folk vet nog inte vilka resor de här personerna har gjort. Månader i flykt. Att man sätter sina barn i båtar utan flytväst för att allt är bättre än vara kvar i sitt krigshärjade hemland. En ung kvinna jag mötte hade väldigt ont i ryggen och läkaren trodde först att det hade psykiska orsaker. Sedan kom det fram att hon varit tvungen att bära sin son i 48 timmar i sträck utan att vila. De här personerna har massor att ge, men kanske inte alltid det som vårt samhälle värderar högt, som att läsa och skriva. Vi i Sverige är socialt obegåvade jämfört med många av personerna jag möter. Vi måste bli mycket bättre på att ta tillvara alla resurser. Alla kan göra något.

KATJA ALEXANDERSON

Eva stöttar nyanlända

I sitt arbete på Arbetsförmedlingen möter **Eva Hörberg** personer som nyligen fått uppehållstillstånd. Det har gett henne nya perspektiv på livet.

Berätta om ditt arbete med nyanlända.

– De som kommer till mig har precis fått uppehållstillstånd och är inskrivna i det så kallade etableringsprogrammet. Då har de en tvåårsperiod på sig för att bli etablerade i samhället. Människorna jag möter har någon svårighet som gör att handläggarna vill att jag ska bedöma deras prestationsförmåga för att se om de har aktivitetsförmåga att kunna delta i programmet. Det handlar om SFI, samhällsorientering och arbetsförberedande aktiviteter, totalt åtta timmar per dag för

att de ska få full ersättning. Jag samtalar via tolk kring aktivitetsbalans och vad personen själv tror att den klarar. Jag kompletterar med aktivitetskartläggning för att bedöma prestationsförmågan. Jag försöker se var just den här människan befinner sig i dag och vad den behöver för stöd för att komma ett steg närmare arbete. Många mår psykiskt dåligt och ibland kan det hjälpa att under en period minska tiden i programmet med hälsofrämjande åtgärder, som kan vara en vårdkontakt.

KRÖNIKA

PETER BRUSÉN

Leg. psykolog, författare,
föreläsare och tidigare
enhetschef på Socialstyrelsen.

Har ett nätantikvariat med
inriktning mot funktionshinder.
Kontakt: PeterBrusen@gmail.com

Berättelsen som kunskap

Jag ville en gång bli socialantropolog och få resa världen runt och möta andra kulturer genom att arbeta i människors okända vardag. Det finns så mycket kunskap i människors egna berättelser om sina liv.

Författaren Sven Lindqvist berättar om de hårt trängda aboriginerna i arrernte-stammen. För att överleva vintern år 1896 ville de visa vilka de var, allt för att rädda stammen från undergång på grund av de vitas härjningar. För första gången får utomstående full inblick i deras kultur. Bakom telegrafstationen i Alice Springs får Frank Gillen och Baldwin Spencer i två månader delta i deras ceremonier, höra alla berättelser och möta deras verklighet. Forskarna antecknade och sammanförde allt. Det blev en sensation. "Hälften av all antropologisk teori är sedan dess grundad på deras verk och nio tiondelar av resten har påverkats av det", sa den kände antropologen Bronislaw Malinowski. Men politiken uteblev med förödande resultat för stammen.

*"Det finns även en
tyst brukarkunskap."*

Naturvetenskapen har effektivt formulerat sitt sanningsanspråk, men där är människan bara ett stycke biologi. Att närma sig något okänt med evidensbaserade metoder räcker inte. Här kan socialantropologin hjälpa oss med sin kunskap om deltagande observation, om nu verkligheten får gälla som kunskap.

I rehabilitering är många företeelser både främmande och svårbedömda. Antropologen Cheryl Mattingly använder patienters berättelser och konkreta erfarenheter, för att inte fastna i enbart diagnos och oförmåga. Berättelsen gör prioriteringar mer träffsäkra, när patientens livsmål kan vävas samman med arbetsterapeutens syften. Balans skapas mellan förmåga och motivation, när patienten kan mer än hen vill eller vill mer än hen kan.

Vi talar ofta om en tyst yrkeskunskap, men det finns även en tyst brukarkunskap – och båda behövs. Medan den kvantitativa tabellen avslöjar hur saker är, kan den kvalitativa berättelsen också hjälpa till att förklara varför. Här finns alltså ingen konflikt, utan olika kunskapskällor bidrar till en större förståelse och kontinuitet i rehabiliteringen.

www.autoadapt.se

Ring Bilanpassningslinjen.

Fråga produktspecialist eller boka visning.

0302-24 240

 Autoadapt
for your independence

Bortom ”den äldre invandraren”

När man arbetar med hälsopromotion är det viktigt att inte generalisera utan alltid bemöta den äldre som person. Qarin Loods forskning visar också att normer i samhället och i hälso- och sjukvården påverkar hur äldre personer som migrerat till Sverige uppnår hälsa. Text: Agneta Olofsson Foto: Jonas Lindstedt

Fastän det personcentrerade förhållningssättet funnits med i sjukvårdspolicyer i cirka 20 år är det fortfarande inte självklart. Qarin Lood, som disputerade i februari vid Göteborgs universitet, visar att äldre från västra Balkan upplever att de bemöts som ”den äldre invandraren” i stället för som den unika person de är.

Det gäller framför allt vid kontakter med hälso- och sjukvård. Men den snäva bilden av den äldre personen som fötts utomlands som drabbad av ohälsa finns också inom forskningen.

– Den tidigare forskningen har fokus på ohälsa, det gör mig arg. Därmed har man fått en bild av att äldre invandrare har sämre hälsa. Man har inte tittat på hur de upplever hälsa. Under min forskning har det hänt mycket med mitt eget sätt att tänka, säger Qarin Lood.

I en studie i avhandlingen intervjuades 15 äldre personer som fötts i västra Balkan och som nu bodde i Sverige. Av språkliga skäl genomfördes intervjuerna av forskningsassistenter som själva hade en bakgrund i västra Balkan.

De äldre tillfrågades bland annat om sin syn på hälsa och vilka faktorer som spelade in när det gällde den. Det visade sig att de äldre upplevde att hälsa var att få vara sig själv – den man är som person. Det gällde att hitta möjligheter att inte bli förminskad till ”den äldre invandraren”.

Hälsa var att vara kapabel att utföra de aktiviteter man ville i vardagen, och som andra förväntade sig av en. De äldre ville kunna ta hand om sig själva och familjen.

Qarin Lood

Aktuellt med: Avhandlingen *Discovering the capabilities of ageing persons who are born abroad: Crossing norms, moving health promotion forward*.

Det driver mig: Kontrasten mellan min tro på att alla människor har rätt att leva det liv de önskar leva, och den rådande hälso- och sjukvårdskulturen som begränsar denna rättighet för många personer.

Det var också viktigt att ha en plats man kunde kalla hemma. För en del var detta Sverige, för andra var det födelselandet. Vissa pendlade mellan båda, och ansåg att den fysiska platsen inte var viktig utan de personer man mötte och hur man blev bemött.

Alla 15 beskrev att de behövde känna tillhörighet till andra människor för att uppleva hälsa, oftast till personer från födelselandet. Flera av de intervjuade sa att det inte borde spela någon roll vilket land vännerna kom ifrån, men språket gjorde att de höll sig inom sin grupp.

En del av de intervjuade hade arbetskraftsinvandrat på 1960-talet och hade då lärt sig svenska. Men eftersom segregationen gjorde att de inte fick tillfälle att prata svenska hade de tappat bort sitt andra språk.

Qarin Lood anser att definitionen av hälsa som frånvaron av sjukdom är alltför snäv. En mer dynamisk definition av hälsa som innefattar fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande är bättre, tycker hon. Hälsa definieras då utifrån vad personen själv lägger in i begreppet.

Därför är det viktigt att vårdpersonalen har ett personcentrerat förhållningssätt. Det gäller att inte gå in med sin vanliga uppsättning frågor utan lyssna till varje persons egen berättelse. Den professionella och patienten bör mötas som personer i ett partnerskap där bådas bidrag är lika viktiga.

– Det är utmanande att gå in i ett möte med en person där man inte vet vart det ska leda.

I sin avhandling visar Qarin Lood att äldre personer som kommit till Sverige från västra Balkan upplever att de inte bemöts som de unika personer de är, utan som "den äldre invandraren".

Arbetsterapeuter har generellt använt ett personcentrerat förhållningssätt, men det finns en risk att arbetsterapeuten har föreställningen att vissa aktiviteter är värdefulla för en meningsfull vardag.

Hon fortsätter:

– Att sköta sin personliga vård självständigt kanske inte är det viktigaste för alla människor.

I stället bör man tillsammans se vad som är rimliga mål att uppnå.

En annan studie i Qarin Loods avhandling rörde vårdpersonal och hur de såg på möjligheter och hinder att främja hälsa för äldre personer födda utomlands. Diskussioner fördes i fokusgrupper uppdelade efter profession.

Arbetsterapeuter och fysioterapeuter var i samma grupp, andra var uppdelade i

grupper med sjuksköterskor, hemtjänstpersonal och biståndshandläggande socionomer, en grupp per profession.

”Den tidigare forskningen har fokus på ohälsa, det gör mig arg.”

Personalen upplevde att de äldre ofta hade en stark anknytning till familjen, vilket både var en möjlighet och ett hinder för hälsopromotion. De äldre fick mycket hjälp, men det kunde också leda till att de inte sökte hjälp av sjukvården i tid.

Dessutom upplevde personalen att de äldre ofta förväntade sig att de skulle få en

sämre hälsa med stigande ålder, att detta var normalt. Det gjorde också att de inte sökte hjälp i tid.

Att ha ett ömsesidigt språk att kommunicera med upplevdes som viktigt. Det behövde inte handla om språklig förståelse, deltagarna beskrev även möjligheter att kommunicera utan ord med till exempel kroppsspråket.

Personalen upplevde att de letts in i tankandet att alla äldre invandrare är lika, men upptäckte att deras egen syn var mer personcentrerad: alla är olika och unika och man måste utgå från det.

Inom ramen för sin avhandling har Qarin Lood också påbörjat en studie med en intervention bestående av seniorträffar för personer från Finland och västra Balkan. Modellen är hämtad från »

De utomlands födda seniorerna fick inom ramen för Qarin Loods studie tillsammans diskutera hur de upplevde hälsa, utifrån en informationsskrift på sitt modersmål om hälsa i åldrandet. Erfarenheterna var goda och nu har liknande seniorträffar startats utanför forskningen i stadsdelen Angered i Göteborg, som har många födda utomlands.

en lyckad sådan intervention med äldre i stadsdelen Örgryte i Göteborg. Forskning kring de träffarna visade på goda effekter på deltagarnas hälsa. I stort sett genomfördes samma upplägg, men med en språklig anpassning.

I studien med de utomlands födda seniorerna fick de en informationsskrift på sitt modersmål innehållande råd för hälsa i åldrandet samt vilka resurser som finns att tillgå i samhället. I små grupper diskuterade sedan deltagarna hur de upplevde hälsa och hur de gjorde för att främja den, utgående från informationsskriften. Ansvarig vid var sin träff var arbetsterapeut, fysioterapeut, sjuksköterska och socio- nom. Dessutom deltog en professionell person vid alla fyra träffarna, vilket gav kontinuitet.

För att utvärdera träffarna ställdes frågor om självskattad hälsa, där den viktigaste faktorn var ADL-trappan, och det gjordes fysiska undersökningar. De gjordes inför träffarna, efter sex månader och efter ett år.

Tanken är nu att se om deltagande i träffarna ger någon effekt på de äldres hälsa. Än så länge har man kommit så långt att alla träffar genomförts med 65 deltagare och de kommer att jämföras med en kontrollgrupp om 65 personer.

En del träffar genomfördes på svenska. Ibland deltog också en tolk som antingen tolkade allt som sas, eller bara fanns till hands. Erfarenheterna av arbetssättet var goda. Därför har nu seniorträffar utanför forskningen startats i stadsdelen Angered i Göteborg, som har många utrikes födda.

– Det är jätteroligt. Det är det man vill när man skriver en avhandling, att det ska bli något verkligt av det, att det inte bara blir en pappersprodukt, säger Qarin Lood.

Det är Hälshoteket i Angered som håller i träffarna, som går under namnet *Livslopp för seniorer*. Hälshoteket är till för alla som vill förbättra hälsan och driva och finansieras av stadsdelsnämnden i Angered och Hälso- och sjukvårdsnämnden i Västra Götalandsregionen. Verksamheten är gratis och vänder sig till alla göteborgare.

”Det är det man vill när man skriver en avhandling, att det ska bli något verkligt av det, att det inte bara blir en pappersprodukt.”

Nu i höst startar utbildningen som till skillnad från forskningsprojektet inte har någon åldersgräns. Varje grupp om fem till sex personer träffas fyra gånger om två timmar per gång.

Samtalet leds av en professionell som är med varje gång. Arbetssättet är personcentrerat vilket betyder att deltagarnas erfarenheter ligger till grund för seniorträffarnas utformning och för att uppnå ett lärande. Det visar sig bland annat i att samtalsledaren ställer öppna frågor och försöker få med alla i samtalet.

Innehållet i träffarna utgår från deltagarnas kunskap och erfarenhet, och vad de önskar få reda på av de professionella som är med. Arbetsterapeut, fysioterapeut, sjuksköterska och socionom deltar vid var sin träff.

Om någon deltagare behöver tolk kommer detta att tillhandahållas.

Qarin Lood går nu vidare till en postdoc-anställning vid La Trobe University i Melbourne i Australien. Hon ska forska om personcentrerad vård på äldreboenden.

– Min opponent vid disputationen jobbar där och rekryterade mig till ett av sina projekt. Det ska bli spännande, roligt och väldigt lärorikt, säger Qarin Lood. ■

NYA AVHANDLINGAR

Technology use in everyday activities among older adults with mild cognitive impairment: A study of changes over time and views on technology as support

ANNICKA HEDMAN, Karolinska Institutet, maj 2015

● **Det övergripande syftet** med avhandlingen var att skapa ny kunskap om hur personer med lindrig kognitiv störning uppfattar sin användning av vardagsteknik och sin funktionsförmåga över tid. Ett ytterligare mål var att öka kunskapen om målgruppens syn på vardagsteknik och dess möjligheter att förenkla vardagslivet. Bland annat visade det sig att teknikanvändningen över tid minskade signifikant på gruppnivå, men det fanns individuella skillnader. Detta medför ett behov av individanpassat stöd när det gäller vardagsteknik.

Navigating towards a self-determined daily life in old age. Experiences, instrument evaluation and explanatory factors

ISABELLE OTTENVALL HAMMAR, Göteborgs universitet, juni 2015

● **Avhandlingen undersöker** självbestämmande hos hemmaboende äldre personer med olika behov av hjälp i dagliga aktiviteter. En slutsats är att självbestämmande kan främjas genom att hälso- och sjukvården utifrån ett personcentrerat perspektiv skapar goda relationer som bygger på ett partnerskap, och fokuserar på de äldre personernas faktiska förmågor. Ett första steg kan vara att införa en självbestämmandedialog.

Everyday life while aging with a traumatic spinal cord injury

ULRICA LUNDSTRÖM, Luleå tekniska universitet, juni 2015

● **Vardagslivet påverkas hos** personer som åldras med en traumatisk ryggmärgsskada. Avhandlingen visar bland annat att personerna upplevde en ökande obalans i vardagen på grund av sin förändrade hälsa, därtill förändras stödet från samhällets sida för att kunna fortsätta vara aktiv när man fyller 65 år. Forskningen visar också att det behövs regelbunden kontakt med ett multiprofessionellt team med god kunskap om hur det är att åldras med ryggmärgsskada.

Evaluation of a client-centred ADL intervention after stroke – perspectives of occupational therapists, clients with stroke and significant others

ANN-SOFIE BERTILSSON, Karolinska Institutet, augusti 2015

● **Avhandlingens övergripande** syfte var att öka kunskapen om klientcentrerad rehabilitering efter stroke. Målet med CADL-interventionen är att möjliggöra för personer att uppleva delaktighet i de dagliga aktiviteter de vill och behöver göra själva eller tillsammans med andra. Avhandlingens fokus ligger på att belysa CADL ur olika aktörers perspektiv: arbetsterapeuter, personer som fått stroke samt anhöriga. Det visar sig bland annat att CADL har positiva effekter på den känslomässiga upplevelsen av stroke efter tre månader.

Aquaplast™ Watercolors

Giftfritt, miljövänligt och latexfritt!

**Nu i fyra nya
fräscha färger!**

Aquaplast-T Watercolors

Watercolors finns i många tjocklekar, färger och perforeringar och passar till ett sort urval av ortostillverkning. Materialet har hög formbarhet.

Eftersom Watercolors har 100% minne går det att omforma flera gånger och är därför ett ekonomiskt val.

Vill ni veta mer? Kontakta kundsupport
042-25 27 01, kundsupport@camp.se

CAMP®
SCANDINAVIA
www.camp.se

Sofia Svensson läser på distans vid **Luleå tekniska universitet**. Det ger stor frihet att planera studierna och få tid över till passionen styrkelyft.

Styrkelyft och arbetsterapi

Jag har en hobby som heter styrkelyft. Det är lite mer än en hobby för mig egentligen. Upp till fem dagar i veckan så går jag ner i källaren och lyfter tunga vikter i knäböj, bänkpress och marklyft på Luleå Atletklubb. Jag tävlar också några gånger per år. Målet är att kvala till SM när jag är stark nog.

Att plugga på distans som vi gör i Luleå har underlättat enormt för mig att hålla på med min idrott. Med enormt stor frihet att kunna planera träning, studier och matintag blir jag ganska bortskämd. Jag sitter

för det mesta hemma och pluggar, det kan bli ensamt ibland men ofta hör man bara av sig till någon via alla sociala medier, mejl eller telefon om man behöver. För det mesta sitter jag som en vanlig arbetsdag och pluggar, men ibland blir det lite mer eller mindre. Träningen är oftast på eftermiddagarna med klubbkompisarna, men ibland också under dagtid om jag känner för det.

”Min träning ger mig energi till studierna.”

På rasterna mellan föreläsningarna via datorn brukar jag diska, städa undan lite och sköta hushållssysslor så att jag är fri från det på eftermiddagarna och har full tid till att träna. Som kraftidrottare är det viktigt att äta ordentligt och som student är det inte ekonomiskt fördelaktigt att alltid äta ute. Så jag kan få i mig bra mat och bra sömn och återhämtning när jag inte behöver stressa i väg någonstans.

Min träning ger mig energi till studierna och många gånger så tycker jag att min hobby hjälper mig enormt i mitt tänkande runt arbetsterapi och studerande. Ett knäböj där du har något tungt på axlarna, böja dig ner och sedan kämpa dig upp, det är ungefär som att plugga. Det går tungt ibland men det gäller att resa sig upp och vara starkare än det som tynger en.

Alla tycker inte om idrott men att hitta sin hobby, sin grej, det är något jag vill jobba med i framtiden, att alla ska hitta det där som de brinner för, som lyfter dem då det är tungt.

Ibland åker jag på tävlingar eller besöker andra styrkelyftsklubbar i andra delar av Sverige och att då ha möjlighet att bara ta datorn med sig och aldrig behöva missa en föreläsning eller gruppmöte, det är helt fantastiskt. Att också få studera till ett yrke där man ska se möjligheter och inte begränsningar, passar bra ihop med både distansutbildningen och min älskade idrott. Jag kan åka vart som helst, när som helst, så länge det finns internet och en skivstång och några viktplattor!

Sofia Svensson pluggar på distans vid Luleå tekniska universitet och gillar den frihet som distansstudierna innebär. Inte minst för att det ger henne möjligheten att ägna mycket tid åt sin stora hobby styrkelyft.

SOFIA SVENSSON
T3, Luleå

Sugen på skidåkning?

Som FSA-medlem kan du hyra en av våra lägenheter i Klövsjö till ett bra pris.

Bokning av veckorna 52–16 sker via utlottning. Lottning innebär fortfarande en kostnad, men ger alla samma chans att få en vecka. För att vara med i lottningen besök www.fsa.se/klovsjo och anmäl ditt intresse senast den 22 oktober. Lottningen sker den 27 oktober. På webben hittar du

även mer information om Klövsjö, priser, lägenheterna, avbeställningsregler etc.

Frågor? Kontakta Lena Rennerhorn på lena.rennerhorn@fsa.se eller 08-466 24 43.

Förbundet
Sveriges Arbetsterapeuter

3 konflikter på jobbet

råd vid

Prata med någon klok

Ta hjälp från andra vid en konflikt, inte minst för att få överblick över situationen och stöd för att komma vidare med kloka beslut. Vem personen är kan variera bara det är en person som är bra på att lyssna. Det kan vara en vän eller en kollega.

Ta hjälp från din chef

Försök att involvera din chef så tidigt som möjligt i processen. Var saklig med information och förvänta dig inte att chefen ska hålla med dig. En bra chef skaffar sig först en helhetsbild av situationen för att sedan försöka hitta lösningar.

Värva inte kolleger

Undvik agerande som kan förvärra situationen. Alla parter, även du, har ett ansvar för att påverka konflikten mot en lösning. Försök exempelvis inte att värva kolleger som står utanför konflikten till din sida.

"Allt behöver inte vara rätt eller fel när man diskuterar"

En konflikt på jobbet kan orsaka mycket problem och lidande för alla inblandade. Men det finns vägar framåt.

Text: Fredrik Mårtensson Illustration: Helena Lunding Hultqvist

Tänk efter. Sök goda råd från personer du litar på. Gör inget förhastat. Det är några råd från Thomas Jordan, universitetslektor i Göteborg, som byggt upp en unik webbplats om arbetsplatskonflikter.

– Om man bara reagerar känslomässigt på olika situationer som dyker upp under en konflikt är risken stor att det blir värre, säger Thomas Jordan.

Han fortsätter:

– Försök skaffa överblick över konflikten i stället och hur andra parter kan se på den. Så kan man ofta bidra till att lösa en konflikt. Det är faktiskt möjligt att påverka en konflikt i positiv riktning även när den är som mest infekterad.

Innebär det att man ska behöva ändra sig även om man har rätt?

– Är man ärligt intresserad av konfliktlösning, så är det i alla fall en viktig del av processen att kunna prata om allt som rör konflikten utan några låsningar. En konflikt är alltid ett gemensamt problem.

Att vara konstruktiv i konfliktlösning är inte detsamma som att överge sin syn på konflikten, tillägger Thomas Jordan.

»

Få tips och råd på konfliktakuten

Läs mer om hur man kan hantera en arbetsplatskonflikt på www.socav.gu.se/samverkan/arbetsplatskonflikt. Där får du konkreta råd och tips för att hitta en väg vidare.

FOTO: JULIA SÖBERG

Thomas Jordan, universitetslektor i Göteborg, har samlat forskning om arbetsplatskonflikter på en webbplats uppbyggd som en akutmottagning.

– Även om du står fast vid din åsikt i själva sakfrågan, kan det ofta leda till en lösning att försöka förbättra samtalsklimatet med en motpart. Allt behöver inte vara rätt eller fel när man diskuterar. Att stänga samtalsvägarna löser inga konflikter, inte heller ogenomtänkta krav på att motparten ska ändra sig.

På en särskild webbplats, uppbyggd som en akutmottagning, har Thomas Jordan samlat forskning och erfarenheter kring arbetsplatskonflikter. Han undervisar själv i ämnet vid Göteborgs universitet och driver även ett företag med fortbildning och handledning.

– Hemsidan hade premiär 2002 och jag vågar nog säga att den är unik i världen genom att ge en helhetsbild kring arbetsplatskonflikter. Den är också ovanlig genom att ha en så bred målgrupp: allt från

anställda som är en del av konflikten till chefer och personalspecialister.

Akutmottagningen har åtta fylliga underavdelningar utifrån den information man kan behöva. Ett av avsnitten behandlar trakasserier på arbetsplatsen, men där är informationen mer begränsad.

– I huvudsak är fokus på arbetsplatskonflikter där parterna är mer jämbördiga. Mobbingsproblematiken skiljer sig en del från andra konflikter.

En bärande del av Thomas Jordans pedagogik är att få inblandade att förstå sin konflikt. Han upplever ofta att folk tror att de gör det när de i själva verket bara sett den från ett håll.

Webbplatsen ger bland annat tips om konstruktiv kommunikation och hur man kan agera för att anlita hjälp utifrån.

– Det finns så många olika hjälpalternativ att det är viktigt

med kunskap för att inte söka sig till fel rådgivare. Som medarbetare kan företagshälsovården, skydds- eller fackombud eller en klok kollega vara bra alternativ. Och som sjukskriven på grund av en konflikt kan det vara möjligt med stöd via försäkringskassan.

”Försök få insyn i hur andra professioner tänker och agerar.”

Är konflikträdsla ett vanligt problem?

– Ja, absolut. Det kan hjälpa att inse att det man egentligen är rädd för är sina egna känslor när konflikten blir öppen. Tränar man upp sin egen förmåga att hantera känslor blir konflikter mindre obehagliga. Undviker man att värna om sina behov i konflikter kan det i längden leda till försämrade självkänsla.

Thomas Jordan ser också tydliga mönster för olika delar av arbetslivet. Inom vård- och omsorgsyren lyfter han fram sättet att bemöta patienterna som en källa till konflikter.

– Mitt grundråd är att se till att man på arbetsplatsen regelbundet pratar om bemötandefrågor. Den som upplevs som något mer fyrkantig i bemötandet kanske värnar om att andra patienter som väntar också ska få sin tid. Att ta reda på vad det är andra värnar om är ofta en nyckel till bra samtal om bemötande och arbetssätt.

Att samtala om yrkesidentitet är också viktigt för att förebygga konflikter, anser Thomas Jordan.

– Försök få insyn i hur andra professioner tänker och agerar. Det finns en konfliktrisk kring hur exempelvis arbetsterapeuter och sjukgymnaster ska docka i varandras kompetenser. Det går ofta att lösa genom att ha en gemensam bild kring samarbetet. ■

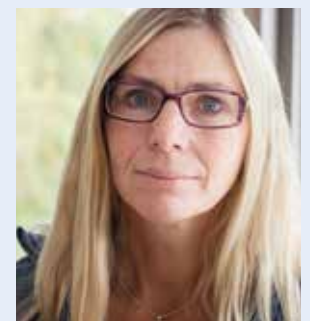
Hur förebygger man konflikter på sin arbetsplats?

Paula Malinen, Göteborg
– Genom att prata med varandra. Om man har vanan inne är det lättare att prata när det väl uppstår problem.

Christer Larsson, Umeå
– Vi har ett kontinuerligt värdegrundsarbete hos oss som också har fokus på hur vi i praktiken beter oss. Det ger ett bra stöd för hur konflikter ska kunna undvikas.

Ann-Sofie Lugn, Lidköping
– En chef måste ha förutsättningar att vara tillgänglig för arbetsgruppen. Stora grupper och hög omsättning på personalen är en grogrund för konflikter.

Engagemang föder engagemang

Några frågor till Josefine Qvarfordt, ny studentombudsman på FSA. Text & foto: Pontus Wikholm

Vad kommer du att göra?

– Ta hand om förbundets alla studentfrågor, stötta styrelsen, föreläsa om arbetsmarknaden för studenter och rekrytera nya medlemmar – det borde vara mina huvudsakliga uppgifter.

Hur tänker du rekrytera nya studenter?

– Inspirationshelger, roliga aktiviteter och genom att aktivitera medlemmar att själva rekrytera. Jag brukar säga att engagemang föder engagemang. Ser man någon som har roligt så vill man vara med.

Så det är viktigt att ha roligt? Också på jobbet?

– Absolut. Det är en förutsättning på en arbetsplats. Man gör ett bättre jobb, och blir motiverad att göra ett bra jobb när man ser andra som gör det.

Vad har du gjort tidigare?

– Jag var ordförande för Juseks studentorganisation i ett år, så jag har bra koll på hur det är att vara på den sidan. Sedan tidig-

are har jag en kandidat i personalvetenskap och en master i arbetslivspedagogik – jag kan mycket om hur man lär av varandra och hur man kan göra uppgifter mer effektivt.

Hur kan vi bli mer effektiva på FSA?

– Helt generellt kan man säga att det är en utmaning att hitta tillfällen att mötas. Man är så fokuserad på sina egna uppgifter att man inte tänker på vad andra gör. Det är vanligt, men jag är fortfarande så ny att jag inte riktigt vet hur det funkar här.

Vad gör du efter kontorstid då?

– Jag dansade mycket tidigare och försöker få i gång det igen, men det är svårt. Det mesta av min fritid går till ideella engagemang – styrelsearbete och feministiska frågor på olika sätt. Och så cyklar jag. Jag kan vara i väg någonstans i timmar och lyssna på en ljudbok eller en pod. Jag gillar att lära mig nya saker. ☘

Snart dags för löneenkäten!

Den 4 november landar FSAs årliga löneenkät i din inbox. Och ditt svar är viktigt, oavsett om du jobbar som arbets-terapeut eller inte, är chef eller arbetssökande.

Ditt svar utgör grunden för FSAs lönestatistik och Saco Lönesök, två verktyg som ger dig möjlighet att se arbets-terapeuternas löneläge. Verktygen hittar du på *Min sida* på fsa.se. Saco Lönesök bygger på löneuppgifter från över 300 000 akademiker. Du kan göra lönejämförelser både för din egen utbildning samt din egen och andras befattningar.

Numera finns även Saco Lönesök i mobilen och du kan också besvara enkäten i din smarta mobil. Tack för att du fyller i din löneenkät!

CO-OP-kurser på svenska

CO-OP är ett klientcentrerat förhållningssätt baserat på att personen sätter egna mål för sitt aktivitetsutförande. Den första kursen startar den 19 november och hålls i Nacka.

CO-OP ger personen förutsättningar att genom problem-lösnings- och kognitiva strategier klara att processa en aktivitet från start till mål. CO-OP baseras på att personens egna mål, och strategier för utförande och problemlösning identifieras av personen själv i samverkan med behandlaren. Metoden har prövats och visat god effekt för personer (både barn och vuxna) med neuropsykiatrisk problematik, stroke och i viss mån barn med CP.

Sista anmälningssdag är den 3 november.

Utbildning för bättre arbetsmiljö

Suntarbetslivs nya arbetsmiljöutbildning är framtagen speciellt för chefer och skyddsombud inom kommun- och landstingssektorn samt Pactabolag. FSA är en av initiativ-tagarna. Arbetsmiljöarbete som bedrivs i samverkan mellan arbetsgivare och arbetstagare har störst möjlighet att bli framgångsrikt på lång sikt – därför är utbildningen utformad för att genomföras partsgemensamt. Chefer och skydds-ombud får gemensam kunskap som ger stöd i arbetet för en frisk arbetsplats. Planera redan nu för att använda den nya utbildningen i din organisation från och med 2016. Läs mer på suntarbetsliv.se.

Tillsammans är starkare

Den 15 september höll "Forum för lärande och erfarenhetsutbyte" sitt avslutande lärseminarium, där både arbetsterapeuter och fysioterapeuter deltog.

"Vi behöver nätverka mer och på olika nivåer – och det är bra att vi gör det tillsammans!". Det konstaterades på det scenariobygge för framtiden som *Forum för lärande och erfarenhetsutbyte* höll vid sitt avslutande lärseminarium, 15 september i Nacka. Under året har forumet samlat ett 40-tal arbetsterapeuter och fysioterapeuter, som är aktiva i kvalitetsregister.

Deltagarna har fått lära sig mer om, och fördjupa sig i,

några utvalda kvalitetsregister. Idéer för hur registren skulle kunna utvecklas mot mer rehabilitering med arbetsterapi och fysioterapi genererades vid det sista seminariet, i ett scenariobygge för framtidens register.

Under seminariet hölls även en paneldialog med inbjudna representanter från olika register, registerkansliet och expertgrupp. Johan Thor, från expertgruppen, lyfte betydelsen av att samordna sig med brukar- och

FOTO: PONTUS WIKHOLM

Två deltagare i dialog: Mayvor Källgren, arbetsterapeut och Sverker Johansson, fysioterapeut.

patientföreningar för att hitta gemensamma frågor kring rehabilitering att driva.

Forumet har varit upplagt som ett lärande med en mix av fysiska möten och webinarier under perioden mars – september 2015. Metodstöd har Qulturums utvecklingsledare Sandrah Sollenby, Anna Trinks och Peter Kammerlind, från Jönköping, stått

för. Satsningen har genomförts av FSA och Fysioterapeuterna gemensamt, med medel från den nationella kvalitetsregistersatsningen. Möjligheter att fortsätta att nätverka i någon form planeras men är i nuläget inte fastställt. Håll utkik i FSAs kalender för mer information.

CHRISTINA LUNDQVIST
Professionsutvecklare, FSA

Vill du jobba hos oss?

Vi söker en säljare och gärna med erfarenhet av kommunikationsområdet. Ser helst att du är logoped eller arbetsterapeut och bosatt i Stockholm med omnejd. Arbetet är självständigt och innebär i huvudsak att planera säljaktiviteter, hålla i visningar och utbildningar. Se våra produkter på www.picomed.se.

För mer information om tjänsten, kontakta Leena eller Erik:
Leena 070-228 71 19, leena.oberg@picomed.se
Erik 070-535 85 58, erik.korteback@picomed.se

Sista ansökningsdag är den 30 oktober.

Konferens med kvalitet

FSAs kvalitetsombud möttes i september för den årliga kvalitetsombudskonferensen i Nacka. Aktuellt på konferensen var hållbart förbättringsarbete i arbetsterapi och patientens stärkta roll i den nya patientlagen och som medskapare i vården.

Feri Goudarzi, specialist-arbetsterapeut, från Stockholms-

kretsen deltog för första gången.

– Det var inspirerande att träffa de övriga kvalitetsombuden och höra om det som är aktuellt inom området, men jag skulle vilja veta ännu mer om hur de andra gör i sina kretsar. ■

Feri Goudarzi

EUROFLEX®
SitRite

En arbetsstol med ett ergonomiskt sittsystem som är värt sitt namn!

- Bromsspak vid sitsen
- Flexbase-underrede
- Framhjulsbroms

Utvecklad i samarbete med Lotte Wemmenborn,
Leg. sjukgymnast, FysioNord AB.

Eurovema

Creates mobility and ergonomics.

Baldersvägen 38, Gislaved
Tel. 0371 390 100 | Fax. 0371 189 82
www.eurovema.se | info@eurovema.se

KALENDARIUM

Du hittar mer information och anmäler dig på fsa.se/kalendarium. Har du frågor, kontakta kursadministratör Susanne Jonsson på kurser@fsa.se.

12 okt **Nätverksträff för arbetsterapeuter som träffar barn och ungdomar med neuropsykiatriska svårigheter**, Stockholm
Kontakta kurser@fsa.se för eventuella restplatser.

15 okt **Arbetsterapins dag**
Grattis alla Sveriges arbetsterapeuter!

26 okt **Nätverksträff PRPP**, Stockholm
Mer information och anmälningslänk kommer på fsa.se.

27 okt **WFOT World Occupational Therapy Day**
Den internationella versionen av Arbets-terapins dag. Läs mer och ladda ner material på wfot.org.

5 nov **Ny som chef**, Gävle
Mer information och anmälan på saco.se.

5 nov **Att driva företag**, Gävle
Mer information och anmälan på saco.se.

6 nov **Nätverksträff för arbetsterapeuter som arbetar med barn och vuxna födda med ryggmärgsbräck (MMC)**, Stockholm
Sista anmälningsdag: 23 oktober

12–13 nov **Sensory Processing Measure – SPM**, Stockholm
Sista anmälningsdag: 27 oktober

18–19 nov **CO-OP – The Cognitive Orientation to Occupational Performance Approach**, Stockholm
Mer information och anmälningslänk kommer på fsa.se.

19 nov **Ny som chef**, Malmö
Mer information och anmälan på saco.se.

19 nov **Att driva företag**, Malmö
Mer information och anmälan på saco.se.

20–21 nov **FSAs fullmäktige**, Stockholm

23–24 nov **ReDo – Vardagsrevidering**, Stockholm
Mer information och anmälningslänk kommer på fsa.se.

27 nov **Ny som chef**, Stockholm
Mer information och anmälan på saco.se.

30 nov **REIS-S – Miljöns betydelse för delaktighet i aktivitet**, Stockholm
Sista anmälningsdag: 15 november

Söker du en arbetsterapeut?

Annonsera här i Arbetsterapeuten!

När du har en platsannons i Arbetsterapeuten lägger vi även, efter utgivning av tidningen, kostnadsfritt upp annonsen på vårt jobbtorg på fsa.se.

För mer information och bokning, kontakta Lars-Göran Fransson på larsgoran.fransson@swipnet.se eller 08-640 12 20.

**Annonsera
hos oss
och nå över
10 000 arbets-
terapeuter**

Universell design och välfärdsteknologi

19 OKT 2015
KI 09:00-12:00
HALMSTAD

Maria Gill

Finn Petré

Raymond Dahlberg

VÄLKOMMEN till SEMINARIUM...

... och utbildning på temat "Universell design & Välfärdsteknologi".
Program:

- **Raymond Dahlberg**, Myndigheten för Delaktighet, "Välfärdsteknologi - Från politiker till invånare?"
- **Maria Gill**, Myndigheten för Delaktighet, "Välfärdsteknologi - i realiteten?"
- **Finn Petré**, Ordf. Design for All Sverige, "Halland - användbart för alla. Gör tillgänglighetsutmaningen till en kreativ möjlighet!"

Efter seminarierna öppnar mässan Funka för livet med utställare, föredrag och aktiviteter inom området funktionsnedsättning.

Kostnadsfri entré - information och bokning av biljett via www.halmstad.funkaforlivet.se

Funka för livet
mötesplats om funktionsnedsättning

VÄSTRA LÄN
Region Halland

Halmstad

Vill du
annonsera?

Kontakt

Lars-Göran Fransson
larsgoran.fransson@swipnet.se
08 640 12 20

Annonsformat och priser

www.fsa.se/annonsera

Bokningsstopp

för nästa nummer är den 12 oktober

nästa

NUMMER

*kommer den
12 november*

Capio Citykliniken

Capio Göingekliniken Hässleholm
Capio Citykliniken Kristianstad
Capio Citykliniken Broby **söker:**

Välkommen
med din
ansökan!

Arbetsterapeut

Tillsvidareanställning, 75%. Tillträde enligt överenskommelse.

Ansök senast 2015-10-22 till: Krister Johansson

Verksamhetschef: Krister.Johansson@capio.se

Läs mer om tjänsten på vår hemsida www.capio.se

UPPDRAGSUTBILDNINGAR I NEUROVETENSKAP VÅRTERMINEN 2016

Perspektiv på neurosjukvård, 7.5 hp, Grundnivå
Rättspsykiatrisk vård och rehabilitering, 15 hp, Avancerad nivå

Kursavgift: 10 000 kr/7.5 hp
20 000 kr/15 hp

Information och ansökningshandlingar:
www.neurophys.gu.se/unp

Sista ansökningsdag: 15 nov 2015
I mån av plats tas anmälan
emot fram till kursstart

Gunnel Carlsson, 031-342 37 43, gunnel.carlsson@neuro.gu.se
Maria Björk Falk, 031-342 12 29, maria.bjork.falk@vgregion.se

GÖTEBORGS UNIVERSITET

VÄSTRA
GÖTALANDSREGIONEN
SAHLGRENKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Bli
guld
värd

Lär dig AMPS och höj ditt värde
på arbetsmarknaden

AMPS är ett instrument som tillförlitligt mäter förmågan att utföra vardagliga aktiviteter och ger exakta bedömningar av en persons behov av hjälp. Du som kan AMPS blir extra attraktiv som arbetsterapeut inom många olika verksamheter. Gör dig själv ovärderlig på arbetsmarknaden och gå AMPS-kursen du också! Läs mer om metoden på www.amps.se.

AMPS
i Sverige

*Jag vill fokusera
på det som är
bra och verkligen
njuta av livet
– varje dag!*

TIMO 51 ÅR

Läs hela Timos historia på svancare.se

Vi hjälper dig
med utprovning
av Bidette!

KONTAKTA OSS
0240-101 02

Bidette R3. Enkel, ren och supermodern!

När vi utvecklade Bidette R3 anpassade vi den för dagens behov. Vi använde oss av modern teknik som gjorde det möjligt för oss att skapa världens bästa Bidette. Resultatet blev en lättanvänd och väldesignad bidétillsats för personer som behöver hjälp med intimhygien vid toalettbesök.

 SVANCARE®
svancare.se